

Cultuurnota 2008-2013
Beleidsplan COMEET
(Cultuur Overleg Meetjesland)

COMEET
p/a Cultuur Buro
Van Hoorebekeplein 1b4
9900 Eeklo
tel/fax: 09 373 75 96
e-mail: info@comeet.be
website: www.comeet.be

Samenvatting

Dit beleidsplan kwam tot stand via **intensieve raadpleging van de gemeentelijke en culturele stakeholders** van COMEET. Het participatieproces was zelfs een pilootproject voor Vlaanderen.

Het Meetjesland is een **kleinschalig buitengebied tussen Gent, Brugge en Nederland** met als belangrijke kenmerken de **cultuurlandschappen** en een sterk **sociaal weefsel**.

Het beleidsdomein **cultuur** is een **troef** voor de streek: het kan een rol spelen om de dorpen zowel **warm** als **dynamisch** te houden.

Het culturele landschap van het Meetjesland is er geen van grote, 'professionele' instellingen, maar wel een van relatief **kleinschalige actoren en vrijwillige initiatieven**. Vandaar dat de gemeentebesturen ook voor wat betreft het cultuurbeleid de **krachten bundelden in de projectvereniging COMEET**.

De gemeentebesturen leggen voor COMEET volgende taak weg:

COMEET is het culturele platform van de streek. Dank zij samenwerking kunnen de lokale culturele actoren een efficiënt en effectief cultuurbeleid voeren. Op lange termijn heeft dit een krachtig cultuurbeleid in het Meetjesland tot gevolg, op basis van de eigenheid van de streek. Op die manier is het grondwettelijk recht van ieder op culturele ontplooiing beter gewaarborgd en blijft het Meetjesland een aantrekkelijke regio.

De doelgroep van COMEET zijn de 'lokale culturele actoren': gemeentelijke cultuurdiensten, professionele en vrijwillige individuele cultuuractoren, verenigingen en instellingen uit het Meetjesland. COMEET is een **tweedelijnsorganisatie** met het **ondersteunen van de (culturele) sector** als kerntaak.

Om deze missie te volbrengen, worden **4 doelstellingen** geformuleerd:

1. De **deskundigheid** van de lokale culturele actoren in het Meetjesland wordt groter dankzij het netwerk van COMEET (sectorondersteunende rol, tweedelijnsorganisatie, expertise).

2. De lokale culturele actoren in het Meetjesland kunnen een divers cultureel **aanbod** realiseren in het Meetjesland, dat **bekend** is bij alle Meetjeslanders dankzij het netwerk van COMEET (cultuur voor iedereen, zone 30, regionale cultuurcommunicatie).

3. COMEET voert een **integraal en geïntegreerd** cultuurbeleid in het Meetjesland op maat van de regio (4 sectoren, sectoroverschrijdend, overlegfunctie).

4. Door haar regionale werking vergroot COMEET de culturele **uitstraling** van de lokale culturele actoren en van de regio (cultuur op de agenda, ondersteuning reguliere werking, streekontwikkeling, signaalfunctie).

COMEET vraagt hiervoor van de gemeentebesturen een investering van **0,3 euro per inwoner** per jaar voor de komende beleidsperiode 2008-2013. Hierdoor:

1. Zal de investering van de Vlaamse overheid in het kader van het Decreet Lokaal Cultuurbeleid vanaf 2008 navenant zijn en mogelijk ook de investering van de Provincie. Op deze manier kan de reeds gestarte algemene werking en de werking op de sectoren kunsten en sociaal-cultureel werk verder uitgebreid worden, bvb. overleg tussen cultuurambtenaren, programmatoren, cultuurraden, ..., regionale cultuurcommunicatie, ondersteuning vrijwilligerswerk.
2. Vergroot de kans dat het erfgoedconvenant 2006-2008 van COMEET met de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het Erfgoeddecreet verlengd zal worden voor de komende beleidsperiode 2009-2014 gezien de verplichte eigen inbreng op het convenant op deze manier mee gestoffeerd wordt. De regionale erfgoedwerking, die nu een enorme impuls gekregen heeft, kan dan worden voortgezet.
3. Kan het bibliotheekconvenant met de Provincie verlengd worden vanaf 2008 en de reeds intensieve werking van de Bibliotheken Meetjesland verder gezet worden.
4. Kan COMEET een meer volwaardige plaats opnemen tussen andere regionale organisaties in het Meetjesland en de vertegenwoordiging van het beleidsdomein 'cultuur' op zich nemen in dit netwerk.
5. Kan het Meetjesland een meer volwaardige plaats opnemen tussen andere culturele samenwerkingsverbanden in Vlaanderen.

Inhoud

Samenvatting	2
Inhoud	4
Inleiding.....	5
1.1. Algemene analyse.....	7
Schematisch.....	8
1.1.1. Naamgeving	8
1.1.2. Ligging	9
1.1.3. Cultuurlandschappen	9
1.1.4. Sociaal weefstel	10
1.1.5. Samenwerking	10
1.2. Culturele analyse	12
Schematisch.....	13
1.2.1. Cultuurbeleidscoördinatoren	14
1.2.2. Bibliotheken	15
1.2.3. Kunsten	16
1.2.4. Sociaal-cultureel werk.....	17
1.2.5. Erfgoed.....	18
1.2.6. Cultuurcommunicatie.....	20
1.2.7. Aansluiting bij een breder cultuurbeleid	22
2. Missie.....	24
2.1. Visie op cultuur	24
2.2. Missie van COMEET	25
3. Doelstellingen	27
4. Middelen en instrumenten.....	32
4.1. Organogram COMEET.....	32
4.2. Financiële en personele middelen.....	32
4.2.1. Situatie 2004-2007.....	32
4.2.2. Nieuwe situatie	34
5. Verslag van het participatieproces.....	35
5.1. Toelichting.....	35
5.2. Overzicht timing	36

Inleiding

Een intergemeentelijk samenwerkingsverband dat gesubsidieerd wordt in het kader van het decreet houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid (verder: 'Decreet op Lokaal Cultuurbeleid') moet een '**Cultuurnota**' schrijven. Een Cultuurnota 'beschrijft welke activiteiten het intergemeentelijk samenwerkingsverband zal opzetten in het kader van de **afstemming van het cultureel aanbod en de cultuurcommunicatie voor alle deelnemende gemeenten**' voor een periode die loopt tot en met het eerste jaar van een nieuwe gemeentelijke legislatuur¹.

COMEET staat voor 'Cultuuroverleg Meetjesland'. Midden 2004 zetten 13 gemeentebesturen (Aalter, Assenede, Eeklo, Evergem, Maldegem, Nevele, Kaprijke, Knesselare, Lovendegem, Sint-Laureins, Waarschoot, Zelzate en Zomergem) hun handtekening onder de oprichtingsakte van deze projectvereniging, met als doel '**door overleg en samenwerking tussen de diverse culturele actoren in de regio meerwaarden te realiseren op het vlak van cultuur**'².

Deze doelstelling werd verfijnd voor de beleidsperiode **2005-2007** door middel van een **eerste Cultuurnota**. De analyse en de beleidsaccenten werden in deze tekst geordend rond de vier structurele werkgroepen van COMEET, die overeenkomen met culturele deelsectoren (bibliotheken, erfgoed, kunsten en sociaal-cultureel werk), aangevuld met een hoofdstuk 'het gemeentelijk cultuurbeleid versterken' en 'aansluiting bij een breder cultuurbeleid'. Het merendeel van de gestipuleerde acties werd ondertussen verwezenlijkt en de verschillende SWOT-analyses kunnen inmiddels verfijnd worden aan de hand van nieuwe evoluties en inzichten. COMEET werd uitgebouwd (financieel, personeel, projecten) en raakte meer en meer bekend bij de achterban.

Einde 2006 nam het plannings- en participatieproces voor de **tweede Cultuurnota**, voor de beleidsperiode **2008-2013**, een vliegende start. De Vlaamse steunpunten Cultuur Lokaal, het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) en Culturele Biografie Vlaanderen (CBV) startten in het Meetjesland een **pilotproject**: de gemeenten van het Meetjesland en COMEET werden gedurende drie dagen samen gebracht om een gezamenlijk beleidsplanningstraject te doorlopen. In essentie een logische zet, maar in de praktijk zeer complex.

Er werd een poging ondernomen om tezelfdertijd op elkaar afgestemde lokale, gemeentelijke cultuurbeleidsplannen op te maken en een beleidsplan voor COMEET. Van bij het begin werd de tweede Cultuurnota dan ook opgevat als een '**regionaal cultuurbeleidsplan**'. Vandaar ook dat voorliggende tweede Cultuurnota dezelfde opbouw en inhoud bevat als een lokaal cultuurbeleidsplan: situatieschets, missie, (strategische en operationele) doelstellingen, middelen en instrumenten en een verslag van het participatieproject. De onderverdeling tussen de vier sectoren werd achterwege gelaten, teneinde het accent te leggen op de **rol** van COMEET als organisatie en op de unieke mogelijkheden tot **kruisbestuivingen** vanwege de structuur van COMEET.

De Cultuurnota 2008-2013 van COMEET werd ook opgevat als een '**bestuursakkoord**' waarachter de deelnemers van de projectvereniging COMEET, vertegenwoordigd door de nieuwe raad van bestuur van COMEET, zich scharen voor de komende beleidsperiode. Tijdens het actieve participatieproces werd de tijd genomen om gezamenlijk expliciet na te denken over **de rol en de meerwaarde van COMEET** in de regio. Door de opmaak

¹ Decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid (gecoördineerde tekst), hoofdstuk IV, artikel 51.

² Statuten COMEET.

van een beleidsplan bepaalden de deelnemers zelf welke taken het regionale niveau van COMEET opneemt. Men kwam uit bij de idee dat COMEET als **sectorondersteunende tweedelijnsorganisatie functioneert**. Het is immers essentieel dat alle deelnemers het erover eens zijn welke rol COMEET opneemt en wat men dus van COMEET mag verwachten³.

Het Meetjeslandse beleidsplanningstraject was bovendien voor verschillende gemeenten een concrete aanleiding om, vaak voor het eerst, gestructureerd na te denken over het cultuurbeleid in de gemeente. De verplichting tot de opmaak van een Cultuurnota van het samenwerkingsverband was dus een **katalysator om cultuurbeleidsplanning te introduceren in de vele kleinere Meetjeslandse gemeenten**. Het Meetjesland, tot op heden een witte vlek in Vlaanderen op gebied van cultuurbeleid, is duidelijk aan een inhaalbeweging bezig.

Tot slot valt op te merken dat de **Erfgoedcel Meetjesland**, een onderdeel van COMEET, volgens het Erfgoeddecreet verplicht is een beleidsplan op te maken voor de periode 2009-2014 als aanvraag voor en ter uitvoering van een voortgezet convenant tussen COMEET en de Vlaamse Gemeenschap. Het regionale cultuurbeleidsplan van COMEET dat hier voorligt, werd als koepel hiervoor opgevat en beperkt zich daarom tot de grote lijnen op het vlak van het regionale erfgoedbeleid. Het verlengen van het convenant zal essentieel zijn voor het welslagen van het erfgoedbeleid in het Meetjesland.

³ Een aanbeveling o.m. geformuleerd door: Wim Bronckaers, 'Onderzoek naar de effectiviteit en de performantie van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De interlokale vereniging en de projectvereniging', Verhandeling aangeboden tot het verkrijgen van de graad van Licentiaat in de Politieke Wetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven, Academiejaar 2006-2007.

1. Situatieschets van het Meetjesland

1.1. Algemene analyse

Het krekengebied (Foto Ludo Goossens)

In dit hoofdstuk gaan we in op de wezenskenmerken van het Meetjesland, met daaraan gekoppeld de belangrijkste sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen.

Voor dit hoofdstuk konden we o.m. een beroep doen op 'Meetjesland 2020. Eindrapport. Tekstversie 21 september 2007', 'Meetjesland 2020, een plan met toekomst. Halfwegrapport' (juli 2006), 'Portret van het Meetjesland 2006. Samenvattende analyse van de cijfers over de regio' (mei 2006) en 'Regionale indicatoren Meetjesland. Statistische infomap (juni 2007)'. Deze publicaties werden gecoördineerd door het Streekplatform+ Meetjesland⁴. Ook hun website www.meetjesland.be biedt informatie over de streek. Zijdelings was ook de 'Situatieanalyse Toerisme in het Meetjesland 2007' van Toerisme Meetjesland vzw en Toerisme Oost-Vlaanderen vzw van nut. Deze informatie werd aangevuld met de informatie verkregen van de stakeholders in de workshops van het cultuurbeleidsplanningstraject voor het Meetjesland opgezet door Cultuur Lokaal, VCOB en CBV. Daar werd o.m. ingezoomd op de wezenskenmerken van het Meetjesland en haar gemeenten.

Hieronder volgt eerst een schematische SWOT-analyse van de regio. Daaronder worden enkele krachtlijnen uitgewerkt, die elk hun invloed hebben op het beleidsdomein cultuur.

⁴ Het Streekplatform+ Meetjesland gaat over 12 gemeenten (Zelzate is niet bij hen aangesloten maar wel bij COMEET). Vele zaken komen ook terug in: 'Oost-Vlaams Buitengoed onder de loep. Onderzoek van indicatoren op vlak van demografie, wonen & werken, financiën, natuur & landschap en recreatie op het Oost-Vlaamse platteland', Provinciale Landbouwkamer van Oost-Vlaanderen, 2006.

Schematisch

<p>STERKTE</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Open ruimte, waardevolle cultuurlandschappen, veel groen en water ☐ Ligging tussen steden en aan grens (Brugge, Gent, kust, NL) en wisselwerking hiermee ☐ Woonomgeving (rustig, betaalbaar, veilig, gezond) ☐ Sociaal contact (verenigingsleven, besturen dicht bij de bevolking, dorpskernen) ☐ Bereidheid tot samenwerking op regioniveau ☐ Voeding (landbouw, bedrijven, streekproducten) ☐ Recreatie (fietsen, wandelen, volkssport krulbollen, festivals, ...) 	<p>KANS</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Nieuwe nichemarkten voor het platteland, o.a. kennis- en diensteneconomie, vrijetijdssector (fietsen, wandelen, bezoeken, culinair, ...) ☐ Beter benutten van de ligging, o.a. vraag van jonge gezinnen tweeverdieners (25-40 jaar, met kinderen) naar rust, groen en betaalbare woningen => meer diversiteit en 'bruis' ☐ Menselijk kapitaal, o.a. groter wordende groep van medioren en ouderen (kans voor vrijetijdssector) ☐ Externe middelen (Provincie, Vlaanderen, Europa) voor regionale ontwikkeling ☐ Bestaand regio-netwerk
<p>ZWAKTE</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zwak imago (intern): gebrek aan identificatie met de regio (benadrukken van de heterogeniteit) ☐ Te weinig aandacht voor ruimtelijke kwaliteit ☐ Oudere bevolkingsstructuur, stop bevolkingsgroei, minder diversiteit ☐ Beperkt inkomensniveau ☐ Beperkte bestuurskracht: financieel en capaciteit ☐ Beperkte innovatie en 'bruis' ☐ Beperkt voorzieningenniveau (onderwijs, welzijn, handel, cultuur, toerisme-recreatie, onderzoek-kennis, openbaar vervoer, tewerkstelling, bedrijventerreinen) 	<p>BEDREIGING</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zwak imago (extern): gebrek aan uitstraling en profiel ☐ Druk op de open ruimte en het milieu ☐ Leefbaarheid: druk op kleine dorpskernen ☐ Kleine speler op Vlaams niveau

1.1.1. Naamgeving

De naamgeving 'Meetjesland' ontstond midden 18de eeuw en werd populair vanaf midden 19de eeuw. Er zijn **verschillende verklaringen** voor: het zou verwijzen naar 'gemet/meet' (landbouwmaat, in het kader van de inpoldering), 'métiers' (ambacht, weefgetouw) of 'meetje' (naar de oude vrouwen die Keizer Karel zou gezien hebben in de streek, doordat de meisjes verstopt waren of verwijzend naar de spinsters van lijnwaad).

1.1.2. Ligging

Het Meetjesland is **de landelijke streek in het noordwesten van de Provincie Oost-Vlaanderen tussen de steden Gent en Brugge en grenzend aan West-Zeeuws-Vlaanderen (Nederland)**. De regio wordt in het westen begrensd door de provinciegrens, in het noorden door de landsgrens, in het oosten door de R4 (ring van Gent) en in het zuiden door de E40. De N9 (Gent-Brugge) en de E34 (Knokke-Antwerpen) doorkruisen de regio.

Voor wat betreft de projectvereniging COMEET bestaat 'Het Meetjesland' uit **dertien gemeenten**: Aalter, Assenede, Eeklo, Evergem, Maldegem, Nevele, Kaprijke, Knesselare, Lovendegem, Sint-Laureins, Waarschoot, Zelzate en Zomergem. De bibliotheek van Wachtebeke is daarbij nog opgenomen in het overleg van de Bibliotheken Meetjesland (zie verder).

Het Meetjesland is dus als het ware een **'tussengebied' tussen de steden Gent en Brugge**. Er is dan ook een zeer grote **wisselwerking met de omgeving** op te merken: voor tewerkstelling, welzijnsvoorzieningen, hoger onderwijs, ... en ook cultuur zijn de meeste voorzieningen aanwezig in Gent en Brugge. Vooral van Gent gaat een grote invloed uit op de dichtstbijzijnde Meetjeslandse gemeenten zoals Evergem en Lovendegem. De landsgrens is tot op heden ook nog een psychologische grens te noemen.

Deze ligging lijkt in de eerste plaats een **uitdaging**, maar deze kan worden omgebogen tot een **troef**. Het Meetjesland moet vanuit de eigen sterkten de **krachten bundelen** om hierop een antwoord te bieden.

1.1.3. Cultuurlandschappen

Eén van de belangrijkste troeven (en uitdagingen) van het Meetjesland⁵ is dat het een **'buitengebied'** is: **'landelijk gebied waar open ruimte overweegt'**⁶. De bevolkingsdichtheid is er lager en de onbebouwde oppervlakte hoger dan gemiddeld in Vlaanderen⁷. Delen van het Meetjesland kunnen dan ook de facto beschouwd worden als 'stiltegebied'.

Het Meetjesland wordt gekenmerkt door waardevolle **cultuurlandschappen**: het krekengebied in het noorden, het eigenlijke centrale Meetjesland, en de veld-, kouter- en bulklandschappen in het zuiden. Er is bovendien een sterke verwevenheid van natuurlijke en culturele elementen die de culturele biografie van de streek schrijven. Kerken, kapellen, kastelen, abdijen, hoeves, molens, dijken, kanalen, grenspalen en ander onroerend **erfgoed** sieren deze cultuurlandschappen en herinneren aan het verleden. De regio heeft ook een uitgesproken **agrarisch karakter** met landbouwactiviteit en

⁵ 'Regio met mooie landschappen' en 'Fiets- en wandelregio' zijn de belangrijkste kenmerken van het Meetjesland, cfr. enquête bij 500 Meetjeslanders door Arteveldehogeschool en 'Situatieanalyse Toerisme in het Meetjesland 2007' (zie www.meetjesland.be).

⁶ Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

⁷ Het grondgebied van het Meetjesland is voor 82% onbebouwd, waar dit in Vlaanderen gemiddeld slechts 76% is. De leefruimte per inwoner bedraagt in het Meetjesland 4.000m²/inwoner, bijna het dubbele van Vlaanderen (2.277m²/inwoner).

voedingsindustrie: naast hoeve- en streekproducenten, zijn er ook talrijke kleine KMO's en grote bedrijven (Lotus, Ter Beke, Campina, ...) ⁸.

Deze kenmerkende cultuurlandschappen horen bij de belangrijkste **troeven** omdat ze de streek **aantrekkelijk maken voor zowel inwoners als toeristen, om te wonen⁹ en te recreëren**. Deze troeven staan evenwel steeds meer **onder druk**, door allerlei bouwprojecten ¹⁰.

1.1.4. Sociaal weefsel

Met de ligging en de kenmerkende cultuurlandschappen als troeven kan het Meetjesland dus inzetten op het aanbieden van kwalitatieve woonomgevingen en recreatiemogelijkheden. Een andere troef hiervoor is het **menselijke karakter** van de regio.

Tot op de dag van vandaag kent de Meetjeslandse bevolking nog behoorlijk wat **sociale cohesie**: er is een minder grote evolutie naar kleinere huishoudens, er zijn relatief veel oudere mensen ¹¹ en mensen tussen de 30 en 34 jaar, met kinderen, er zijn gemiddeld weinig sociale problemen en kansarmoede, de **dorpskernen** hangen nog sterk aan elkaar, er is een grote **identificatie met de (deel)gemeenten**, mensen kennen hun burens nog, er is een relatief groot **verenigingsleven**, vele organisaties draaien op **vrijwilligers** en het **bestuur** staat dicht bij de mensen.

De keerzijde van de medaille is dat er **weinig diversiteit en dynamiek** is: de bevolkingsgroei valt stil ¹², er zijn weinig 18- tot 24-jarigen ¹³, er zijn weinig allochtonen ¹⁴, er is een eerder laag inkomensniveau, de organisaties en besturen zijn kleinschalig en hebben weinig bestuurskracht, ... De ligging in de flank van Gent is echter wel een **kans** om meer diversiteit en dynamiek in de Meetjeslandse bevolking ingang te doen vinden: verschillende jonge gezinnen zijn immers op zoek naar betaalbare woningen in een gezonde en goed bereikbare omgeving, zoals het Meetjesland.

1.1.5. Samenwerking

De aanwezige sociale cohesie heeft ook te maken met een andere belangrijk kenmerk van het Meetjesland, namelijk de **kleinschaligheid**. Het Meetjesland is een aaneenschakeling van **kleine, karaktervolle dorpen**. De gemeenten zijn relatief klein en de bestuurskracht is dan ook navenant (mandatarissen, ambtenaren, infrastructuur,

⁸ 74% van de oppervlakte in het Meetjesland is in landbouwgebruik, t.o.v. 59% in Vlaanderen. De primaire sector heeft er met 9% van de tewerkstelling (ongeveer drie maal het Vlaamse gemiddelde) nog een prominente plaats. Als tweede is de secundaire sector het meest vertegenwoordigd, met opvallend veel hout- en voedingssector. Er zijn opvallend veel zelfstandigen en KMO's.

⁹ 82% van de bebouwde oppervlakte wordt ingenomen door woningen (74% in Vlaanderen). Niet-Meetjeslanders vinden het landschap en de rust een reden om in het Meetjesland te gaan wonen (cfr. enquête Arteveldehogeschool, zie www.meetjesland.be).

¹⁰ Over een periode van 20 jaar slonk de onbebouwde oppervlakte met 4,3%, ten voordele van wonen en industrie (in Vlaanderen is dit 6,4%). Aalter en Evergem kenden de voorbije jaren de sterkste verstedelijking.

¹¹ De vergrijzing is in het Meetjesland iets hoger dan in Vlaanderen (42,4% t.o.v. 40,9%).

¹² De laatste 5 jaar groeide de bevolking minder snel aan dan in Vlaanderen (0,6% t.o.v. 1,7%). Er is weinig 'natuurlijke aangroei', maar vooral aangroei op basis van inwijking: veelal mensen afkomstig van Gent die zich vestigen in Evergem en Aalter.

¹³ Dit is een algemeen verschijnsel van niet-stedelijke gebieden.

¹⁴ Slechts 1,4% van de bevolking van het Meetjesland zijn vreemdelingen (t.o.v. 4,8% in Vlaanderen). Koploper is Sint-Laureins met 3,1%, voornamelijk Nederlanders.

materiaal, financieel, ...) ¹⁵. Deze kleinschaligheid heeft als gevolg dat het moeilijker is om aandacht op te eisen van bvb. de Vlaamse overheid.

Van oudsher is er daarom en vanwege de ligging tussen Gent en Brugge, in het verband 'Meetjesland' **samengewerkt**. Er is een **regionaal bestuursniveau** ontstaan, bemand door een netwerk aan regionale organisaties (vzw's of meer recent, projectverenigingen) die de lokale partners ondersteunen in de ontwikkeling van de streek: Toerisme Meetjesland, Regionaal Landschap Meetjesland, Plattelandscentrum Meetjesland, Kale en Leie Archeologische Dienst, Meetjesman, Regionaal Welzijnsoverleg Meetjesland, Lokaal Gezondheidsoverleg Meetjesland...

Het Streekplatform+ Meetjesland, dat optreedt als de 'server' van deze gebiedswerking, tekende in 2007 een integrale **toekomstvisie** uit: 'Meetjesland 2020' ¹⁶. De **missie** luidt:

'Het Meetjesland wil een aantrekkelijke regio zijn waar mensen graag wonen, leven en te gast zijn omwille van de open ruimte en de goede bereikbaarheid. Tegelijk wil het een sociale regio zijn met levendige dorpskernen en waar iedereen meetelt.

Het Meetjesland wil een vooruitstrevende regio zijn, die inspeelt op nieuwe ontwikkelingen en meerwaarde haalt uit zijn landelijke identiteit.

Het Meetjesland wil een dynamisch netwerk zijn met mensen die het verschil maken en organisaties die samenwerken met elkaar en met de naburige steden en regio's.'

Het streefdoel werd begin 2007 gevisualiseerd door een logo 'Meetjesland, maak het mee!', waarmee momenteel intern en extern een eigentijdse **imagocampagne** gevoerd wordt voor het Meetjesland. Het streekeigen karakter, namelijk de cultuurlandschappen en de menselijke inzet, zijn de speerpunten van dit streekmerk. Het merk is bij de Meetjeslanders zelf midden 2007 al goed bekend ¹⁷.

¹⁵ Prof. Rudolf Maes beschouwt het aantal inwoners voornamelijk als de beste indicator voor bestuurskracht en stelt daarbij vast dat bestuurskrachtproblemen meer voorkomen bij gemeenten onder de 15.000 inwoners. Slechts 4 Meetjeslandse gemeenten komen anno 2006 uit boven de 15.000 inwoners, en dat is minder dan gemiddeld in Vlaanderen. Evergem telt het meeste inwoners: ca. 32.000. In totaal telt het Meetjesland ca. 170.000 inwoners. Ter vergelijking: Gent telt ca. 230.000 inwoners. Er zijn ook weinig 'beroepspolitici' ('Portret van het Meetjesland 2006').

¹⁶ Zie www.meetjesland.be voor meer over 'Meetjesland 2020'.

¹⁷ Zie www.meetjesland.be voor meer over de enquête door de Arteveldehogeschool.

1.2. Culturele analyse

Boombal in Lovendegem (Foto Leen Standaert)

Boven aangehaalde elementen uit de algemene analyse van het Meetjesland (met ligging, cultuurlandschappen, sociaal weefsel, kleinschaligheid en samenwerking als troeven en kansen), vertalen zich tevens naar het beleidsdomein cultuur. In dit hoofdstuk gaan we dan ook dieper in op de wezenskenmerken van het culturele leven in het Meetjesland, met daaraan gekoppeld de belangrijkste sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen.

Voor dit hoofdstuk konden we o.m. gebruik maken van de in opmaak zijde nieuwe gemeentelijke cultuurbeleidsplannen, de workshops van het beleidsplanningstraject, het erfgoedbeleidsplan 2006-2008 van de Erfgoedcel Meetjesland, het werkingsverslag 2004-2007 van COMEET en de SWOT-analyses en de acties uit de eerste Cultuurnota van COMEET die, zoals gezegd, per deelsector werden opgesteld.

Tijdens de beleidsperiode 2005-2007 werden de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen al deels aangepakt, maar in dit tijdsbestek konden onmogelijk alle zwaktes en bedreigingen opgelost worden. Om een volledig overzicht te hebben, wordt verwezen naar de jaarlijkse werkingsverslagen en actieplannen.

Hieronder wordt een nieuwe culturele situatieschets gegeven. Er is echter nog steeds weinig cijfermateriaal voor wat betreft het culturele veld in het Meetjesland voorhanden, een hiaat dat in de komende beleidsperiode moet aangepakt worden. Hieronder volgt opnieuw een schematische SWOT-analyse, gevolgd door een uitgeschreven overzicht van enkele van de voornaamste culturele actoren van het Meetjesland.

Schematisch

<p>STERKTE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Traditie van samenwerking in de regio, met (regionale) potentiële partners uit verwante sectoren: jeugd, toerisme, welzijn, landschapszorg, plattelandsontwikkeling, ... • Bestaan van COMEET, traditie van Bibliotheken Meetjesland, snelle vlucht van Erfgoedcel Meetjesland, collegagroep cultuurambtenaren, ... • Menselijk kapitaal: (vrijwillige) inzet om cultuur op de kaart te zetten • Talrijke socio-culturele en erfgoedverenigingen, al dan niet onder professionele koepels • Bibliotheek in elke gemeente • Enkele 'culturele centra', muziekclub N9, vzw's die culturele festivals en evenementen organiseren, ... met regionale uitstraling • DKO en privé kunstonderwijs • Contingent 'amateurkunstenaars' • Interesse in erfgoed: collecties, tradities, verhalen, culinaire troeven, ... • Introductie van en deelname aan evenementen Erfgoeddag, OMD, Week van de Smaak en WAK met actieve comités en regionale ondersteuning • Cultuurcommunicatie: Mijn vlakke land, www.uitinhetmeetjesland.be, zuilen Meetjesman, ... 	<p>KANS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrale benadering van het regionale cultuurbeleid in de schoot van COMEET • Geïntegreerde werking in het Meetjesland door regio-netwerk • Vlaamse en provinciale wetgeving en subsidiëring (cultuurbeleidscoördinatoren, erfgoedconvenants, bibliotheken, ...) • Bestaan van CultuurDatabank • Cultuurraad in elke gemeente • Bestaan van Vormingplus Gent-Eeklo • Bibliotheek als ontmoetingsplek en cultuurinstelling met breed aanbod (AVM, boeken, info, expo, vorming, ...) in de kleinere gemeenten • Initiatieven zoals 11-juliviering, kermissen, prijsuitreikingen, met traditie, maar nood aan vernieuwing • Tiental galerijen in de streek • Merk 'Meetjesland, maak het mee!' • Menselijk kapitaal en vrijwilligerswerk stimuleren • Actieve en creatieve deelname aan WAK, Erfgoeddag, OMD, Week van de Smaak, ... • Recreatieve potenties van de landschappen, dorpskernen, erfgoed, cultureel aanbod • Samengaan van cultuur en natuur
<p>ZWAKTE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificatie met het Meetjesland nog relatief zwak • Geen volledige spreiding DKO • Weinig 'professionele' kunstenaars (die leven van) • Geen volledige inventarisatie van culturele veld (collecties, publieksbereik, actoren, ...) • COMEET weinig zichtbaar voor het brede publiek (tweedelijnsorganisatie) • Geen aparte structurele financiële ondersteuning voor werking COMEET op vlak van onroerend erfgoed, sociaal-cultureel werk, kunsten • Nog geen optimale regionale cultuurcommunicatiemix • Nog geen formele afspraken op gebied van programmering/profilering • Cultuurraden draaien vaak nog niet optimaal (veel verenigingen werken 'op een eiland') 	<p>BEDREIGING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weinig aansluiting met Gent, Brugge, Nederland; ligging tussen cultuursteden (aanbod en publieksbereik) • Vergrijzing van het vrijwilligerspotentieel en menselijk, vrijwillig kapitaal veel bevroegd • Cultuur nog te weinig op maatschappelijke en politieke agenda, met als gevolg weinig personele, materiële en financiële middelen (slechts 3 gesubsidieerde cultuurbeleidscoördinatoren, weinig infrastructuur, ...) • Zorg voor onroerend erfgoed wordt problematisch door een voorlopige lacune in het regiobeleid • Immaterieel erfgoed is precair • Relatieve onbekendheid bij verenigingen met nieuwe media

1.2.1. Cultuurbeleidscoördinatoren

Voor het algemeen cultuurbeleid is men in de Meetjeslandse gemeenten aan een inhaalbeweging bezig. Tot op heden hebben **drie van de dertien** Meetjeslandse gemeenten (Aalter, Maldegem, Eeklo) een gesubsidieerde cultuurbeleidscoördinator en een cultuurbeleidsplan. Sinds de opmaak van de eerste Cultuurnota 2005-2007 is daar dus de gemeente Eeklo bijgekomen. Een aantal andere gemeenten staan bovendien, n.a.v. het Meetjeslandse beleidsplanningsproces (zie hoger), op het punt subsidies aan te vragen voor een cultuurbeleidscoördinator en de opmaak van een cultuurbeleidsplan.

De jongste jaren wordt de cultuurdienst van de rest van de gemeenten steeds meer bemand door een **(deeltijdse) niet-gesubsidieerde ambtenaar die o.m. bevoegd is voor cultuur** (Assenede, Nevele, Knesselare, Lovendegem, Sint-Laureins, Waarschoot en sinds september 2007 Zomergem). In Evergem functioneert de directeur van het cultureel centrum als contactpersoon. Enkel in de gemeenten Kaprijke en Zelzate is nog geen cultuurdienst voorzien in het organogram van de gemeente. Voor Kaprijke neemt de toeristische dienst een aantal culturele taken op zich. In Zelzate is de voorzitter van de cultuurraad de contactpersoon.

Het ontbreken van een personeelslid dat zich kan focussen op het cultuurbeleid van de gemeente, heeft vaak o.m. als **gevolg** dat er geen cultuurbeleid is, dat er geen inventarissen of cijfers zijn over het culturele veld in de gemeente, dat de talrijke lokale culturele actoren naast elkaar blijven werken, dat men zich als gemeentebestuur of cultuurraad beperkt tot het organiseren van ad hoc evenementen, dat er niet optimaal gecommuniceerd wordt over het volledige culturaanbod in de gemeente, dat er niet samengewerkt wordt met belendende sectoren zoals welzijn, jeugd en dat (nationale, provinciale, regionale, lokale) opportuniteiten niet aangegrepen worden¹⁸. COMEET heeft in de afgelopen jaren diverse **inspanningen** gedaan om aan dit **hiaat** te verhelpen (sensibiliseren door begeleiding van een scriptie hieromtrent, consulting aan diverse schepenen van cultuur, ...).

Daarnaast groeide, onder meer n.a.v. het beleidsplanningsproces, het overleg van de cultuurbeleidscoördinatoren van Aalter en Maldegem, twee van de drijvende krachten achter COMEET, uit tot een meer systematisch overleg van de 13 cultuurambtenaren van het Meetjesland (de gesmaakte **'collegagroep cubeco's'**). Hier staat ervaringsuitwisseling voorop. Nieuwe personeelsleden-cultuurambtenaren vinden in COMEET en deze collegagroep een noodzakelijke ruggensteun, overlegplatform en vraagbaak. Gemeenschappelijke thema's die hier naar voor komen, kunnen hier ook gezamenlijk worden aangepakt.

Tot slot nam COMEET een aantal taken op zich (zoals gestipuleerd in de Cultuurnota 2005-2007) m.b.t. cultuurcommunicatie (bvb. het magazine 'Mijn vlakke land', onderhandelingen over CultuurDatabank) en inventarisatie van het culturele leven (bvb. muziekgroepen, fotografen, evenementen, organisaties, erfgoedverenigingen, ...) en de beschikbare culturele infrastructuur in het Meetjesland. Dit alles ten dienste van de gemeentelijke cultuurdiensten en de lokale culturele actoren, waarvoor COMEET ook als vraagbaak optrad. Deze taken dienen te worden verder gezet en geïntensifieerd (bvb. door volledige inventarisatie en participatieonderzoek, creatie van een regionale uitkalender).

¹⁸ Karolien Vanlierde, 'Handleiding voor kleine landelijke gemeenten uit het Meetjesland om in het Decreet Lokaal Cultuurbeleid in te stappen. Scriptie ingediend tot het bekomen van het diploma GAS Cultuurmanagement', Universiteit Antwerpen, Academiejaar 2006-2007. Bijv. Open Monumentendag gaat nog niet in alle gemeenten door en de CultuurDatabank is nog niet de basis voor alle gemeentelijke websites en informatiebladen, voornamelijk omwille van de afwezigheid van een trekkende en coördinerende figuur.

1.2.2. Bibliotheken

De enige sector die op het vlak van cultuurbeleid relatief volledig **professioneel is uitgebouwd**, is de sector van de bibliotheken. In elke Meetjeslandse gemeente is er, zoals decretaal verplicht, een bibliotheek met een beleidsplan en een (al dan niet toereikend) budget, personeelskader en infrastructuur. Men heeft een reguliere werking, aangevuld met projecten, men houdt cijfers bij, ... Qua communicatie kan men terecht bij de gemeentelijke kanalen zoals het informatieblad en de website.

Enkele algemene bevindingen: van alle Meetjeslanders is **één op vier lid van een bibliotheek**, bijna 38% daarvan is jonger dan 14 jaar. Een lener ontleent ca. 30 keer per jaar. Alle collectiestukken gaan daarmee tweemaal per jaar de deur uit¹⁹.

Bibliotheken vervullen een **belangrijke rol binnen de lokale gemeenschap**: de bibliotheek is een 'basisvoorziening waar elke burger terecht kan met zijn vragen over kennis, cultuur, informatie en ontspanning. Ze bemiddelt actief bij het beantwoorden van deze vragen. De openbare bibliotheek is actief inzake cultuurspreiding en cultuurparticipatie²⁰. De bibliotheek zorgt ervoor dat 'elke burger via deze voorziening gelijke en vrije toegang krijgt tot kennis, cultuur en informatie, opgeslagen in gedrukte en andere informatiedragers. De openbare bibliotheek schept een voorwaarde voor levenslang leren, culturele ontwikkeling van individuen en het democratisch functioneren van de samenleving²¹.

Zeker in kleine gemeenten, is de bibliotheek vaak de enige publieke culturele voorziening die voor iedereen vrij toegankelijk is; dit maakt van de lokale bibliotheek het instrument bij uitstek voor het **versterken van de leefbaarheid** van kleine stedelijke en plattelandskernen. Investeren in lees- en vergaderruimte en actieve publiekswerking met het aanbieden van culturele informatie en activiteiten zoals tentoonstellingen en vorming, is een mogelijk middel hiertoe.

Bibliotheken hebben bij uitstek een lokale opdracht. Niettemin komen de bibliothecarissen van het Meetjesland **al sinds de jaren '80 samen** om aan ervaringsuitwisseling te doen en gemeenschappelijke projecten op te zetten²². Regionale samenwerking geeft bibliotheken de gelegenheid om een aantal **kerntaken op een grotere schaal te organiseren**, zoals het versterken van de lokale publiekswerking (bvb. Boekenbeursbussen, Week van de Smaak, schrijverstournee Literair Meetjesland, gezamenlijke communicatie), het realiseren van een collectiebeleid (bvb. AVM-wisselcollectie) en het intekenen op het aanbod vanuit de Provincie Oost-Vlaanderen en het VCOB (bvb. Verwendag, vertelavonden, rondreizende tentoonstellingen, gezamenlijke vorming)²³.

De Meetjeslandse bibliotheken opteren zeer bewust voor regionale samenwerking (dit vindt ook zijn weerslag in de lokale bibliotheekbeleidsplannen) en werden o.m. tijdens het Meetjeslandse beleidsplanningsproces uitgedaagd om de huidige werking kritisch onder de loep te nemen.

¹⁹ Regionale indicatoren Meetjesland, p. 11.1.

²⁰ Decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid (gecoördineerde tekst), Titel I, artikel 2.

²¹ Decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid (gecoördineerde tekst), Titel II, artikel 3.

²² Ook de bibliotheek van Wachtebeke nam deel aan het samenwerkingsverband van bibliothecarissen en werd opgenomen in de Werkgroep Bibliotheken van COMEET, ondanks dat de gemeente Wachtebeke geen deel uitmaakt van de projectvereniging COMEET.

²³ Bibscoop. Echo's uit de openbare bibliotheken, nr. 33 (december 2006), VVBAD. Het Meetjesland wordt hier als 'goed voorbeeld' aangehaald.

In de Cultuurnota 2005-2007 werd nog als zwakte aangestipt: 'de gebrekkige organisatie van het bovenlokale werk'. **Door de opname van het samenwerkingsverband van Meetjeslandse bibliothecarissen binnen de koepel COMEET**, is de bovenlokale werking voortaan beter georganiseerd en klaar om een volgende beleidsperiode in te gaan. De financiële middelen die door het **Provinciebestuur** in het kader van het **streekgericht bibliotheekbeleid** worden vrijgemaakt, worden via COMEET aangetrokken voor de Bibliotheken Meetjesland. Het personeelskader van COMEET zorgt voor **administratieve ondersteuning** bij het overleg en de gemeenschappelijke projecten en ook voor **inhoudelijke impulsen** voor het bestaande samenwerkingsverband van Meetjeslandse bibliothecarissen. Het feit dat COMEET nog drie andere sectoren beslaat (erfgoed, sociaal-cultureel werk en kunsten) is een meerwaarde: rondreizende tentoonstellingen en publicaties komen via de Erfgoedcel Meetjesland in de Bibliotheken Meetjesland, de Week van de Smaak wordt geïntegreerd aangepakt, enz.

1.2.3. Kunsten

Voor wat betreft de kunsten telt het Meetjesland twee erkende **cultuurcentra** (CC De Herbakker in Eeklo op B-niveau en Cultuurcentrum Evergem op C-niveau) met een regionale uitstraling. Deze centra hebben infrastructuur, personeel, beleidsplannen, programmatie, projecten, communicatiemiddelen, ... Daarnaast zijn er tot op heden nog twee erkende **gemeenschapscentra** (Aalter en Maldegem)²⁴. Ook de gemeente Nevele heeft een eigen culturele programmatie in het auditorium van een tiental voorstellingen per jaar, gecoördineerd vanuit de cultuurraad. Verschillende andere gemeenten hebben plannen in die richting. In Eeklo is verder nog de **muziekclub 'N9'** aan te stippen als lokale culturele actor met regionale uitstraling. Tussen enkele van deze actoren is er informeel overleg. Eind 2007 of begin 2008 wordt vanuit COMEET gestart met een programmatoerenoverleg tussen deze grotere actoren teneinde tot een betere afstemming te komen.

Qua (gesubsidieerd) **Deeltijds Kunstonderwijs** is er op de as Aalter-Maldegem-Eeklo-Waarschoot een ruim aanbod aanwezig. Ten noorden en zuiden van deze as is er heel wat minder kunstonderwijs aanwezig, maar zijn er wel enkele private initiatieven. COMEET is in 2007 gestart met een inventarisatie hiervan teneinde eventuele hiaten te signaleren aan de schepenen van cultuur. COMEET kan een rol opnemen in de wisselwerking tussen de amateurkunstenaars en -verenigingen, het niet-gesubsidieerde kunstonderwijs en het DKO.

In het commerciële circuit zijn er in de streek een tiental **kunstgalerijen** (te Aalter, Assenede, Eeklo, Evergem, Kaprijke, Nevele)²⁵. Dit is zeker een kans, al is er tot op heden geen samenwerking met deze meer commerciële sector.

Er zijn een aantal individuele **professionele kunstenaars** in de streek (beeldende kunstenaars, schrijvers, muzikanten, ... die leven van hun artistieke creaties), al moet hier nog werk gemaakt worden van een volledige inventaris. Vermoedelijk wijken vele professionele kunstenaars uit naar stad Gent.

Uit deze oplistings kunnen we besluiten dat de aanwezigheid van grote, geprofessionaliseerde cultuurtempels (en kunstenaars) eerder beperkt te noemen is. Eerder maken vrijwilligers (en amateurkunstenaars) het culturele leven van het Meetjesland uit.

²⁴ Cultuur- en gemeenschapscentra erkend binnen het Decreet Lokaal Cultuurbeleid. In de volksmond worden de termen wel vaker gebruikt.

²⁵ 'Het Meetjesland, da's All inclusive', Toerisme Meetjesland.

Aan te stippen vallen de honderden **amateurkunstenaars** met een creatieve liefhebberij in verschillende disciplines en zowel individueel als in georganiseerd verband: foto- en filmclubs en fotografen, fanfares, harmonieorkesten en brassbands, koren, muzikanten en muziekgroepjes, koren, dichters, schrijvers, schilders, tekenaars, keramisten, beeldhouwers, ... Ook alle kinderen en jongeren die bezig zijn met één of andere kunsttak, zijn te rangschikken onder de term 'amateurkunstenaar'. Mede door het ontbreken van gesubsidieerde cultuurbeleidscoördinatoren, is er nog geen volledige inventaris hiervan beschikbaar en worden deze actoren nog maar weinig betrokken bij het beleid (bijv. via de cultuurraad of via het DKO).

Het Meetjesland telt bovendien een aantal '**kunstige initiatieven**' rond klassieke muziek (bvb. de vzw classic@eeklo, de orgelconcerten in de kerk van Watervliet, de kasteelconcerten in het kasteel van Poeke, concerten georganiseerd door Krekenland-Oranje), moderne kunst (bvb. Good Art op de Drongengoedhoeve), ... en een relatief groot aantal kermissen, sneukeltoeren en **zomerfestivals in open lucht** (bvb. Helden in het Park, Herbakkersfestival, Cirque Constance, Karakterfestival/K-feest, Jazzenede, Bladelinfeest, Maldegem wandelt, fietst, proeft en swingt, Boombal, Rockabilly Day, Rock voor Specials, Rockoekoe Knesselare, Kaaifeesten Eeklo). De festivalformule slaat duidelijk ook in het Meetjesland aan. Deze evenementen kunnen rekenen op duizenden bezoekers en hebben ook uitstraling buiten de regio²⁶. Sommige van deze culturele evenementen zijn een initiatief van het gemeentebestuur, anderen zijn het resultaat van vrijwilligerswerking en vzw's. In dat laatste geval is de link naar het beleid vaak niet volledig bevredigend. De bekendmaking van deze initiatieven gebeurt hoofdzakelijk via flyers en affiches. Er is recent een overleg van evenementenorganisatoren (ruimer dan cultureel) opgestart. Zaken zoals promotie, SABAM en veiligheid komen daar aan bod.

Kortom: er zijn heel wat lokale culturele actoren actief in het Meetjesland op het vlak van de kunsten. Sommigen hebben een regionale uitstraling. We moeten echter een **breed cultuurbegrip** hanteren en de actoren zelf blijven eerder **kleinschalig** en verspreid.

COMEET zag op het gebied van de kunsten een taak voor haar weggelegd op vlak van **inventarisatie** (van kunstenaars en infrastructuur) en **communicatie** (zie hoger, ook het verdelen van de brochures van de culturele centra naar jongeren toe). Sinds inspanningen van COMEET in die zin steeg het aantal gemeenten en kunstenaars dat deelnam aan de **Week van de Amateurkunsten** ook spectaculair. Daarnaast realiseert COMEET een '**Kunst- en Poëzieroute**' rond het thema 'Meetjeslandse Taalminnaars' dat moderne kunst, geselecteerd door de Provinciale Commissie voor Beeldende Kunst, introduceert in de Meetjeslandse cultuurlandschappen. COMEET is bovendien mede-organisator van het **overleg van evenementenorganisatoren** dat in 2007 werd gestart. Dit alles creëerde een nieuwe dynamiek in de streek.

1.2.4. Sociaal-cultureel werk

Onder 'sociaal-cultureel volwassenenwerk' verstaan we de sociaal-culturele **verenigingen en vormingsinstellingen met een cultureel, educatief, maatschappelijk en gemeenschapsvormend aanbod**: Davidsfonds, Gezinsbond, KVLV, Landelijke Gilden, Krekenland-Oranje... Zij zijn dagelijks goed voor een hele resem aan cursussen, uitstappen, lezingen, bijeenkomsten, tentoonstellingen, debatten, ...²⁷

Vormingplus Gent-Eeklo wil het niet-formele leren in het kader van het levenslang en levensbreed leren, installeren en stimuleren tot diep in de regio. Vormingplus is hierbij partner in vorming voor lokale culturele actoren (zoals gemeentebesturen, cultuurraden, bibliotheken, culturele centra, samenwerkende verenigingen).

²⁶ Bezoekersaantallen op www.meetjesland.be.

²⁷ www.socius.be.

Het bevorderen van sociale integratie en maatschappelijke participatie, en de opbouw van een democratische, duurzame en inclusieve samenleving is de belangrijkste doelstelling van het sociaal-cultureel werk. Onderzoek heeft aangetoond dat de verenigingen scoren op dit vlak²⁸.

De sociaal-culturele sector is sterk uitgebouwd in Vlaanderen. Lokaal draaien die verenigingen vaak op de sterke **vrijwillige betrokkenheid** van medewerkers, leden en deelnemers. Regionaal, provinciaal en nationaal zijn er wel vaak **koepels** die beschikken over beroepskrachten.

In het Meetjesland is het sociaal-culturele werk opvallend **sterk vertakt**. Iedere gemeente telt tientallen tot meer dan honderd (sociaal-)culturele verenigingen. Deze verenigingen maken samen met de bibliotheek vaak de twee **pijlers van het cultuurbeleid** in een gemeente uit.

De talrijke socio-culturele verenigingen hebben dus vooral een zeer lokale waarde. COMEET focust echter op de gemeenschappelijke problemen bij deze belangrijke sector.

Het klassieke verenigingsleven wordt immers vaak geconfronteerd met een zekere **verstarring** (veroudering van de actieve leden, weinig engagement in het gemeentelijk cultuurbeleid, meer incidentele deelnemers) en veel verenigingen handelen eerder **geïsoleerd** in plaats van de samenwerking op te zoeken.

De **cultuurraden** zijn een essentiële schakel om de verenigingen een stem te geven in het cultuurbeleid van de gemeente en om hen van nieuwe impulsen te voorzien, maar hier is nog veel werk aan de winkel²⁹.

Gedurende de eerste werkingsjaren van COMEET werden die cultuurraden en regionale koepels van het sociaal-cultureel werk **voor het eerst samengebracht** om aan ervaringsuitwisseling te doen en regionale projecten op te starten. Deze bijeenkomsten van enerzijds de regionale koepels en van anderzijds de Meetjeslandse cultuurraden werden gesmaakt door de deelnemers. Enerzijds werd ingezet op inhoudelijk, **beleidsmatig werk** (wat kan het gemeentelijk cultuurbeleid betekenen voor verenigingen? Wat is de taak van een cultuurraad? Wat kan een cultuurraad aanvangen met de opmaak van het cultuurbeleidsplan?) en anderzijds op een **basisinventarisatie** van het aanbod aan sociaal-cultureel werk en daarvoor beschikbare infrastructuur in het Meetjesland. De inventarisatie van de kunstenaars (zie hoger), is zeker ook van nut voor de lokale verenigingen. Er valt evenwel op te merken dat COMEET voor haar Werkgroep Sociaal-Cultureel Werk niet over een apart budget beschikt, maar dat er wel een dynamiek op gang gebracht werd.

1.2.5. Erfgoed

Een uitgebreide situatieschets voor wat betreft het erfgoedveld van het Meetjesland, is te vinden in het Beleidsplan 2006-2008 van de Erfgoedcel Meetjesland. Dit zal worden geactualiseerd met het Beleidsplan 2009-2014 van de Erfgoedcel Meetjesland waarvoor dit beleidsplan een algemeen kader vormt en waarvoor in het najaar van 2007 een beleidsplanningsproces plaatsvindt.

²⁸ 'Beleidsnota 2004-2009 van Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel'.

²⁹ Zie bijvoorbeeld Karolien Vanlierde, 'Handleiding voor kleine landelijke gemeenten uit het Meetjesland om in het Decreet Lokaal Cultuurbeleid in te stappen. Scriptie ingediend tot het bekomen van het diploma GAS Cultuurmanagement', Universiteit Antwerpen, Academiejaar 2006-2007.

Het erfgoedconvenant van COMEET met de Vlaamse Gemeenschap omvat momenteel een beleidsperiode van drie jaar, van 2006 tot en met 2008. Het staat garant voor een jaarlijkse subsidie van 300.000 euro. Begin 2006 is de Erfgoedcel Meetjesland opgericht, met twee erfgoedcoördinatoren, Sandrine DeWilde en Sylvia Matthys, de decretale minimale personeelsbezetting, in 2007 aangevuld met een tijdelijke erfgoedmedewerker Hanne Couckuyt. De Erfgoedcel Meetjesland volgt de deelsector erfgoed van COMEET op, voor wat betreft immaterieel en roerend erfgoed. Het regionale erfgoedbeleid van de Erfgoedcel Meetjesland grijpt de kansen en de sterktes met betrekking tot het roerende en immateriële streekeigen erfgoed aan om de zwaktes en bedreigingen voor dit beleidsdomein te bezweren en op lange termijn op te lossen³⁰.

Het **afsluiten van een volgend erfgoedconvenant**, voor de beleidsperiode 2009-2014, en dus de continuering van een regionaal beleid voor het roerende en immateriële erfgoed van de regio, **is één van de beleidsprioriteiten van COMEET**. De aanvraag voor een erfgoedconvenant voor de beleidsperiode 2009-2014 gebeurt onder de vorm van voorbedoeld Erfgoedbeleidsplan 2009-2014.

De **missie** van de Erfgoedcel Meetjesland en het regionale erfgoedbeleid werd in het Beleidsplan 2006-2008 als volgt geformuleerd: '**Als regionaal kruispunt tussen de regionale erfgoedsector en het publiek, ondersteunt en stimuleert de Erfgoedcel Meetjesland de professionele en vrijwillige erfgoedactoren in het Meetjesland, om het streekeigen cultureel erfgoed te valoriseren**'.

De Erfgoedcel Meetjesland functioneert in een netwerk van regionale organisaties en erfgoedactoren om zo een **geïntegreerd en integraal erfgoedbeleid in het Meetjesland** te voeren.

Het beleid van de Erfgoedcel Meetjesland wordt gekenmerkt door twee accenten. Een aanzienlijk deel van de werking situeert zich 'achter de schermen', waarbij de erfgoedcel een **sectorondersteunende rol** opneemt ten aanzien van de vele aanwezige erfgoedactoren in de regio. Een bindend kenmerk van deze actoren is dat het in hoofdzaak gaat om **vrijwilligers**: heemkundige kringen, werkgroepen, verenigingen die zich inzetten voor het erfgoed van hun gemeente of een thematische invalshoek hebben. Zij beheren vaak eigen erfgoedcollecties, die al dan niet in een klein museum worden tentoongesteld of onder de vorm van een documentatiecentrum of archief voor het publiek toegankelijk zijn. Zij organiseren verschillende publieksgerichte activiteiten zoals tentoonstellingen, wandelingen,... onder meer naar aanleiding van de jaarlijkse Erfgoeddag. Velen onder hen publiceren op regelmatige basis over hun onderzoek naar de geschiedenis van de regio, haar verhalen en dialecten.

Dergelijk specifiek erfgoedveld, dat steunt op vrijwilligerswerk, vraagt een eigen aanpak. Het voeren van een **gespecialiseerd erfgoedbeleid op basis van kleinschalige erfgoedactoren** is een specifieke opdracht die de Erfgoedcel Meetjesland krijgt van de Vlaamse Gemeenschap (cfr. erfgoedconvenant). Reeds in 2006 werd gestart met dit maatwerk: de erfgoedactoren worden specifiek ondersteund bij de organisatie van de Erfgoeddag, bij de uitbouw en communicatie over eigen projecten, ze kunnen bij de erfgoedcel terecht voor informatie over de regelgeving, vorming en methodieken. **Collegagroepen** brengen de diverse soorten erfgoedactoren samen en vormen in de eerste plaats een forum voor overleg en expertise-uitwisseling; daarnaast geven ze mee vorm aan het beleid, de werking en de projecten van de Erfgoedcel Meetjesland. De Erfgoedcel Meetjesland bouwde zo ook haar structurele, permanente werking uit door te fungeren als vraagbaak voor cultureel erfgoed in de regio en door de erfgoedzorgers te ondersteunen in hun werking. Het **vrijwilligersbeleid** van de erfgoedcel werd reeds in 2006 uitgebouwd, en de actieve vrijwilligersgenootschappen rond immaterieel erfgoed, in samenwerking met Plattelandscentrum Meetjesland, en de jaarlijkse 'Ontmoetingsdag voor Meetjeslandse erfgoedvrijwilligers' zijn hiervan een duidelijke en vernieuwende exponent. Daarnaast worden voor concrete projecten steeds nieuwe en jonge vrijwilligers

³⁰ Cf. de culturele SWOT-analyse hierboven en Beleidsplan 2006-2008 van de Erfgoedcel Meetjesland, te downloaden via www.erfgoedcelmeetjesland.be

aangetrokken en wordt een **procesmatige aanpak** gehanteerd. In 2007 wordt een visie op vrijwilligerswerk in de erfgoedsector van een landelijke regio uitgewerkt, en in de praktijk getoetst.

Naast haar sectorondersteunende rol neemt de Erfgoedcel Meetjesland ook **publieksgerichte taken** op. Op de Erfgoeddag reden in 2006 en 2007 erfgoedtourbussen de hele regio rond om het publiek met het brede aanbod te laten kennismaken. Tentoonstellingen bundelen en ontsluiten een stukje van het rijke Meetjeslandse verleden (onder meer over krulbol, rurale archeologie, oude beroepen in een plattelandsdorp, vergeten groenten en fruit). Activiteiten tijdens de Week van de Smaak brengen het culinaire erfgoed naar een breed publiek en via de website www.erfgoedcelmeetjesland.be blijft eenieder op de hoogte van het reilen en zeilen in de Meetjeslandse erfgoedsector. Met het magazine 'Mijn vlakke land' werkt de erfgoedcel mee aan een sterk staaltje van regionale communicatie over cultuur, toerisme, erfgoed en landschap naar iedere burger uit de regio. En de publicatiereeks 'Erfgoed leeft' benadert het cultureel erfgoed van de streek op een toegankelijke manier.

De Werkgroep Erfgoed van COMEET fungeert als een brede klankbordgroep van de Erfgoedcel Meetjesland. Daarnaast werd nog een stuurgroep voor de Erfgoedcel Meetjesland opgericht, die de Erfgoedcel adviseert bij haar werking en beleid. Naar aanleiding van concrete projecten richt de Erfgoedcel Meetjesland projectwerkgroepen op met de betreffende partners: bv. werkgroep Krulbolproject, werkgroep Erfgoeddag. Daarnaast participeert de Erfgoedcel Meetjesland in diverse overlegorganen in de streek en in de algemene erfgoedsector, teneinde de mee vorm te geven aan de ontwikkeling van de streek en de verworven expertise uit te wisselen.

Het beleidsdomein **onroerend erfgoed** valt niet onder het erfgoedconvenant van COMEET met de Vlaamse Gemeenschap. COMEET wil een hiaat in het geïntegreerde regionale cultuurbeleid vermijden door dit onderdeel op te nemen in het kader van haar algemene werking en dit in nauwe samenwerking met Regionaal Landschap Meetjesland en het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen. Tot nu toe betekende dit voornamelijk ondersteuning in de communicatie rond Open Monumentendag. Hiervoor is geen apart budget beschikbaar binnen COMEET.

1.2.6. Cultuurcommunicatie

COMEET heeft, ook vanuit het Decreet Lokaal Cultuurbeleid, naast het afstemmen van het aanbod, een opdracht inzake regionale cultuurcommunicatie. Het zogenaamde 'Zone 30'-concept speelt hierbij een centrale rol³¹. Vanuit de eigenheid van de streek (met de vele regionale partners) en conform de visie van CultuurNet Vlaanderen, wordt "cultuurcommunicatie" heel breed opgevat (eerder: "vrijtijdscommunicatie" met culturele kern). Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken van de lokale en regionale cultuurcommunicatie en een blik op de toekomst.

Lokale cultuurcommunicatie

Verschillende culturele actoren maken eigen communicatie-instrumenten die ze dan ook min of meer systematisch verspreiden via allerlei communicatiekanalen. De vier culturele en gemeenschapscentra geven jaarlijks een seizoensbrochure uit. Socio-culturele of erfgoedverenigingen en andere evenementenorganisatoren voorzien affiches en flyers.

³¹ Het leeuwendeel van de cultuurparticipatie speelt zich immers af in een zone van 30 km of 30 minuten van de woonplaats (de zogenaamde 'Zone 30'): Katrien Lauwerysen & Jan Colpaert, 'Atlas Podiumkunsten in Vlaanderen', De Boeck / Steunpunt Re-Creatief Vlaanderen, juni 2004.

Sommige verenigingen geven een eigen periodiek tijdschrift uit. Allen verspreiden persberichten naar nationale, regionale en lokale media.

De 13 gemeentebesturen beschikken allen over een website en een periodiek, veel gelezen, informatieblad voor de inwoners, al dan niet met een kalender waarin ze het culturele aanbod opnemen. De gemeentelijke communicatie-, cultuur- en toeristische diensten hebben nauwe contacten met de pers en ook bibliotheken nemen hun decretaal bepaalde rol op als lokale informatieverspreiders.

Het gebruik van de CultuurDatabank geraakt meer en meer ingeburgerd bij de lokale culturele actoren en geraakt ook bij de Meetjeslandse gemeentebesturen geïntroduceerd. De koppeling van de gemeentelijke cultuurkalender aan CultuurDatabank is reeds geïmplementeerd in Lovendegem en Maldegem.

Er zijn echter verschillende vragen naar ondersteuning voor communicatie aan het regionale niveau: voor wat betreft culturele centra gaat het onder meer over de systematische verspreiding van de eigen brochure naar de buurgemeenten, voor de grote evenementenorganisatoren, de kleinere verenigingen of gemeentebesturen ligt de vraag natuurlijk telkens iets anders. Deze noden worden geïventariseerd in het behoefteonderzoek voor (regionale) cultuurcommunicatie in het Meetjesland dat CultuurNet Vlaanderen samen met COMEET plant in 2008 (zie onder).

Regionale cultuurcommunicatie

Verschillende regionale organisaties communiceren naast hun eigen projecten, ook (een deel van) het culturele en vrijetijdsaanbod uit de streek: COMEET, Toerisme Meetjesland, Regionaal Landschap Meetjesland, Streekplatform+ Meetjesland, Plattelandscentrum Meetjesland, ... Deze inspanningen zullen worden gecontinueerd in de volgende beleidsperiode.

Verspreiden affiches en flyers

Actoren kunnen flyers en affiches ter beschikking stellen in het kantoor van COMEET/Erfgoedcel Meetjesland, van Regionaal Landschap Meetjesland, van Toerisme Meetjesland, ... COMEET/Erfgoedcel Meetjesland verspreiden flyers en affiches van het eigen aanbod, en van extern aanbod op vraag, naar de 13 bibliotheken en hun uitleenposten en filialen via de Bibliotheken Meetjesland, het samenwerkingsverband van de Meetjeslandse bibliotheken dat actief is binnen COMEET.

CultuurDatabank

De regionale organisaties gebruiken zelf de CultuurDatabank en stimuleren het gebruik ervan door de lokale actoren via gesprekken, advies, informatiesessies, invoeropleidingen en opname van een op Cultuurdatabank gebaseerde cultuurkalender in het magazine Mijn Vlakke Land en op diverse websites (zie lager). Onder meer COMEET neemt een signaalfunctie op naar CultuurNet Vlaanderen inzake regionale cultuurcommunicatie in een landelijke regio. Ook vanaf 2008 worden invoeropleidingen in de regio gepland om lokale actoren kennis te laten maken met de praktijk van CultuurDatabank.

Portaalsites

Er zijn uitkalenders, op basis van de CultuurDatabank, aanwezig op de websites www.uitinhetmeetjesland.be (gecoördineerd door het Streekplatform+ Meetjesland), www.tov.be (Toerisme Oost-Vlaanderen), www.toerismemeeetjesland.be en www.erfgoedcelmeetjesland.be. Er bestaat ook een website www.meetjeslandfuijt.be dat een particulier initiatief is.

Magazine en website Mijn vlakke land

Het magazine 'Mijn vlakke land' is een gezamenlijk initiatief van Regionaal Landschap Meetjesland, Toerisme Meetjesland en COMEET/Erfgoedcel Meetjesland. Tweemaal per

jaar wordt dit magazine met artikels en een kalender over natuur en cultuur in de streek, bus aan bus in de 13 gemeenten van het Meetjesland en de toeristische diensten verdeeld. De kalender is gebaseerd op de CultuurDatabank. Bij het magazine hoort ook de website www.mijnvlakkeland.be.

Erfgoed

De Erfgoedcel Meetjesland verspreidt een digitale nieuwsbrief met daarin nieuws over de activiteiten van de erfgoedactoren uit de streek. Hun website www.erfgoedcelmeetjesland.be bevat eveneens nieuws en een erfgoedkalender gebaseerd op Cultuurdatabank. De publicatiereeks 'Erfgoed leeft' biedt een thematische blik op het Meetjeslandse erfgoed, en ondersteunt op die manier de laagdrempelige ontsluiting van de culturele biografie van de streek voor een breed publiek. Voor Erfgoeddag geeft de erfgoedcel een regionale programmabrochure uit met het lokale en regionale aanbod.

Regionale, thematische brochures en communicatie

Naast de regionale programmabrochure voor Erfgoeddag, was er in 2006 en 2007 ook een regionale programmakrant van de najaarsactiviteiten van de Bibliotheken Meetjesland en een krant voor de Week van de Amateurkunsten. Deze thematische publicaties kunnen beschouwd worden als een 'uitdieping' van 'Mijn vlakke land' en komen er op basis van de relevantie van het thema en de bijkomende communicatie voor de streek. Er werd ook gezamenlijk naar de pers gecommuniceerd over de Week van de Smaak.

Doelgroep: jongeren

COMEET verspreidt de brochures van de culturele centra en de academies jaarlijks in september naar de jongeren van 12 gemeenten via de zuilen van Meetjesman, de regionale jeugddienst.

De samenwerking rond regionale cultuurcommunicatie voor jongeren wordt verder uitgediept vanaf 2008. Er wordt onder meer een symbool ontwikkeld dat aansluit bij de 'Vlieg' van CultuurNet Vlaanderen (doelgroep tot 12 jaar), voor jongeren in het Meetjesland. Dit symbool kan dan gebruikt worden in de hierboven vermelde publicaties zoals het magazine 'Mijn vlakke land', de programmakranten voor de Week van de Amateurkunsten of de najaarsactiviteiten van de Bibliotheken Meetjesland, de regionale programmabrochure voor Erfgoeddag, in nieuwsbrieven en kalenders, ...

Toekomstplannen

CultuurNet Vlaanderen is bereid gevonden om in 2008 samen met het Meetjesland een traject te doorlopen om na te gaan wat er reeds bestaat inzake regionale cultuur- en vrije tijdscommunicatie in het Meetjesland en op welke behoeften inzake regionale cultuur- en vrijetijdscommunicatie COMEET nog meer kan inspelen.

Er zijn immers verschillende opties: hogere periodiciteit van Mijn Vlakke Land, een distributienetwerk voor affiches en/of flyers opzetten, deals afsluiten met bepaalde media, een papieren kalender verspreiden, kiezen voor een digitale nieuwsbrief of voor onderleggers in restaurants, lichtkranten, ... Eén van de vragen die beantwoord moet worden is de vraag naar criteria: welke activiteiten moeten regionaal bekend gemaakt worden en welke zijn eerder lokaal van doelgroep? Dit traject zal begin 2008 gelanceerd worden en zet de krijtlijnen uit voor een versterkte regionale cultuur- en vrijetijdscommunicatie op maat van het Meetjesland.

1.2.7. Aansluiting bij een breder cultuurbeleid

Onderwijs, opleidingen, formele en niet-formele vorming zijn partners voor het cultuurbeleid.

Op niveau van het Meetjesland zijn er nog diverse instellingen actief op raakvlakken van cultuur en is samenwerking een evidentie geworden³²: Streekplatform+ Meetjesland (dat optreedt als 'server' van de gebiedswerking in de streek³³), Toerisme Meetjesland (dat o.m. inzet op cultuur- en erfgoedtoerisme), Regionaal Landschap Meetjesland (dat een werking ontplooit o.m. rond de cultuurlandschappen en het onroerend erfgoed), Plattelandscentrum Meetjesland (dat o.m. werkt rond immaterieel erfgoed, kunst en het platteland), Meetjesman (de regionale jeugdendienst), Regionaal Welzijnsoverleg Meetjesland (die de brug slaat naar het sociale beleid, de senioren, ...), ... Een netwerk van natuurlijke partners in de streekontwikkeling op het terrein van cultuur.

De Kale en Leie Archeologische Dienst en het RESOC/SERR maken bovendien de brug naar de aangrenzende **Leie- en Scheldestreek**³⁴. Ten oosten van het Meetjesland ligt dan weer het **Waesland**, met een eigen regionale werking.

In de onmiddellijke nabijheid van de streek valt de aanwezigheid van twee grote cultuurpolen te noteren: de steden **Gent en Brugge**, met een groot aanbod voor wat betreft bibliotheek, kunsten, erfgoed, verenigingen en vorming... Uiteraard heeft dit zijn repercussies op het culturele leven in het hinterland Meetjesland. De hefboomen voor het Meetjesland liggen ook buiten de grenzen van het Meetjesland. De prioriteit van COMEET is het ontwikkelen van de eigen regio. Het aanbieden van een basisaanbod en het verder regionaal uitbouwen van de eigen sterkten is hier de genomen beleids optie. Uiteraard worden opportuniteiten aangegrepen om af te stemmen; samen te werken en te profiteren van de expertise en de ontwikkelingen vlakbij (zie verder).

Op bovenregionaal niveau is er het **Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen** dat een werking ontplooit op gebied van cultuur (zie verder). Er wordt zoveel als mogelijk aansluiting gezocht hiermee: wanneer op dit niveau expertise aanwezig is rond een bepaald deel terrein (bvb. onroerend erfgoed, streekgericht bibliotheekbeleid, kunst in openbare ruimte), wordt naar hen doorverwezen en met hen samengewerkt.

Ook de **Vlaamse Gemeenschap**, en ook **Europa**, ontwikkelen expliciet een beleid voor wat betreft cultuur. Deze beleids opties stralen af op onze regio, die hiermee aan de slag gaat. Omgekeerd worden ook signalen doorgegeven vanuit onze landelijke regio aan de hogere overheden om zo mee het beleid te maken (zie verder). Vaak is het immers moeilijker om aandacht te krijgen voor kleinschalige plattelandsgebieden dan voor de steden (ook al omdat hier minder 'professionelen' aan de slag zijn). Momenteel zijn de contacten met de Vlaamse Gemeenschap nauwer dan met Europa.

Ook **Nederland** is vlakbij en het landschap van het krekengebied loopt verder door over onze landsgrens. Dezelfde landelijkheid en kleinschaligheid van het Meetjesland kenmerken ook Zeeuws-Vlaanderen. Deze grens blijft echter in de realiteit al te vaak ook een effectieve grens in de dagelijkse werking. COMEET neemt hierbij dezelfde houding aan als t.o.v. buursteden Gent en Brugge (zie hoger).

³² Vele organisaties hebben min of meer hetzelfde werkingsgebied als COMEET met de 13 gemeenten.

³³ In andere regio's zijn de streekplatforms sinds 2004-2005 opgeheven ten voordele van het RESOC/SERR voor het sociaal-economisch overleg. In het Meetjesland werd de vzw Streekplatform Meetjesland, die een integrale werking had voor de Meetjeslandse gemeenten en op grote betrokkenheid kon rekenen, 'Streekplatform+ Meetjesland' en werd de opdracht herbekeken.

³⁴ De KLAD bestaat uit Aalter, Evergem, Knesselare, Lovendegem, Nevele en Deinze. De RESOC/SERR bestaat uit Aalter, Assenede, Deinze, De Pinte, Eeklo, Gavere, Kaprijke, Knesselare, Lovendegem, Maldegem, Nazareth, Nevele, Sint-Laureins, Sint-Martens-Latem, Waarschoot, Zomergem en Zulte.

2. Missie

2.1. Visie op cultuur

Artikel 23 van de **Belgische grondwet** spreekt over '**het recht op culturele ontplooiing**'³⁵. Het **regeerakkoord van de Vlaamse regering** gaat dan ook uit van een rijk cultureel aanbod voor de hele samenleving. 'Een zo groot en zo verscheiden mogelijk aanbod realiseren voor een zo groot mogelijk aantal mensen, waarbij iedereen op een of andere manier zijn gading kan vinden in het aanbod. En waarbij ik – tweede peiler - systematisch streef naar optimale werkomstandigheden voor de vele toegewijde en getalenteerde mensen die dit aanbod moeten realiseren,' is de doelstelling van het beleid van Vlaams **minister van cultuur** Bert Anciaux³⁶. Cultuur neemt eveneens een belangrijke plaats in binnen het beleid van de **Provincie Oost-Vlaanderen**, omdat cultuur het 'samenlevingshuis' inricht tot 'een warme thuis, waar het goed leven is' of nog: cultuur als 'het cement van de samenleving'³⁷.

Of om het met de woorden van het Vlaamse steunpunt Cultuur Lokaal te zeggen: '**Een warme gemeente kiest voor cultuur**'³⁸. Cultuur kan ertoe bijdragen dat het aangenaam wonen is en blijft, dat dorpskernen en gemeenten aantrekkelijk zijn voor bewoners en toeristen omdat de woon- en recreëromgeving kwalitatief is, omdat de cultuurlandschappen en open ruimte behouden blijven en versterkt worden, dat de geschiedenis, de identiteit en de 'couleur locale' van de streek bewaard en ontsloten worden, dat de omgeving kwalitatief wordt vormgegeven, dat de nog aanwezige sociale cohesie in stand gehouden wordt, dat mensen elkaar ontmoeten, dat de inwoners actieve en geëngageerde burgers zijn, dat mensen het verschil maken door een creatief en bijdetijds klimaat, dat er nieuwe dynamieken worden ontwikkeld op basis van die authentieke kenmerken en tradities, dat het welzijn en de welvaart van de regio verhoogt. Kortom, **cultuur als interne en externe ontwikkelingsstrategie**.

Anderzijds komt cultuurparticipatie zoals we dat kenden, onder druk te staan: de verstarring van het klassieke verenigingsleven, het wegvallen van de grens tussen cultuur met grote en met kleine c en tussen genres, de commercialisering van de sector, de stijgende concurrentie en **de strijd om de vrije tijd**, ... Een groot voordeel is evenwel de **inhoudelijke meerwaarde** en de **belevingswaarde** die cultuur te bieden heeft.

Hierboven stipten we reeds aan dat **het Meetjesland** als landelijke regio gelegen is tussen twee grote (cultuur)steden en als regio gekenmerkt wordt door haar kleinschaligheid. Om minstens te kunnen voorzien in een divers en goed bekend **basisaanbod** aan cultuur, het grondwettelijk recht van iedere Belg, en om eventueel bepaalde **sterkten uit te werken**, is het wenselijk dat de streek de **krachten bundelt** en dit **vanuit de eigen sterkten** (cultuurlandschappen, sociale cohesie, kleinschaligheid, authenticiteit, onthaasten, ...). In een regio zoals het Meetjesland vindt de sector cultuur **natuurlijke partners bij de sectoren** welzijn, jeugd, natuur en landschap, toerisme, plattelandsontwikkeling, ... Zo kan cultuur in het Meetjesland haar

³⁵ Zie de gecoördineerde tekst van 17 februari 1994 van de Belgische grondwet op www.senate.be/doc/const_nl.html.

³⁶ Bert Anciaux, 'Beleidsbrief cultuur 2007' op www.wvc.vlaanderen.be/cultuurbeleid/beleidsnotas_brieven/beleidsbrief2007_cultuur.pdf.

³⁷ Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 'Beleidsnota Cultuur 2007-2012'.

³⁸ Sandra Denis, 'Samen aan de kar trekken. Cultuurbeleid in kleine gemeenten. Tekst bij de studiedag 'Cultuurbeleid in kleine gemeenten', Buggenhout, 13 mei 2004', Cultuur Lokaal.

rol spelen om een kwalitatieve woonomgeving en recreatie te creëren voor bewoners en toeristen: enerzijds door in te zetten op haar **authenticiteit**, maar anderzijds ook op **vernieuwing**³⁹.

De Arteveldehogeschool enquêteerde in mei 2007 500 Meetjeslanders en 500 andere Vlamingen over de naam- en merkbekendheid van het Meetjesland n.a.v. de lancering van het nieuwe merk 'Meetjesland, maak het mee!'⁴⁰. Opmerkelijke vaststelling: de **inwoners van het Meetjesland** waren het eerder 'eens' met de stelling dat er '**meer aandacht**' moest zijn voor '**cultuur**'. Het probleem ligt hier wellicht eerder bij de **promotie en communicatie** dan bij het aanbod: er is een groot (kleinschalig) aanbod, maar het Meetjesland heeft niet het imago van een culturele streek te zijn. Waarschijnlijk is dit te wijten aan de schaal van de culturele actoren en activiteiten en het ondersteunend beleid. Verder onderzoek kan hier meer uitsluitsel over geven.

Culturele instellingen en actoren hebben vaak een vaste kern van **publiek**. Daarnaast is er een publiek van 'occasionele gebruikers' dat als omnivoren en zappers misschien kan aangezet worden tot het meer en diverser participeren aan cultuur. Tot slot is er een publiek van mensen die heel moeilijk te bereiken zijn voor cultuur. COMEET zal, om ondersteunend en complementair te werken aan de culturele sector zelf, moeten inzetten op de tweede en uitzonderlijk ook op de derde doelgroep.

2.2. Missie van COMEET

Er is nog veel werk aan de winkel om bovenstaande boodschap ingang te laten vinden in het Meetjesland. Tot op heden is de slagkracht voor wat betreft het beleidsdomein cultuur nog beperkt te noemen. Binnen COMEET worden de krachten gebundeld om een krachtiger cultuurbeleid in de regio te voeren.

Het bestaan van COMEET ontslaat de gemeenten echter niet van de verantwoordelijkheid om **een eigen lokaal, gemeentelijk cultuurbeleid** uit te stippelen, waarbij de gemeenten een eigen identiteit, een eigen verantwoordelijkheid en een eigen autonomie hebben⁴¹. Uiteraard hangt het gevoerde cultuurbeleid van een gemeente recht evenredig samen met de schaalgrootte en het aantal inwoners van die gemeente. De stad, met de meest complexe dienstverlening, is nooit veraf. Toch, om kleine gemeenten leefbaar te houden, is het belangrijk dat de inwoners voor een **basispakket aan voorzieningen** dichtbij terecht kunnen. Daarnaast kan men inzetten op de **eigen sterkten van de regio** en deze verder uitbouwen. En dus ook voor cultuur. De concrete invulling van dit basispakket doet de gemeente op maat, rekening houdend met de ligging, het karakter, de grootte, ... (zie hoger)⁴².

En dan is het handig dat er een intergemeentelijk samenwerkingsverband is, dat een ruimer kader biedt. Bepaalde gemeenschappelijke zaken worden immers beter **gezamenlijk en op een grotere schaal aangepakt** in plaats van alleen⁴³. Hoe

³⁹ Veel van deze zaken komen terug in de wetenschappelijke literatuur rond algemene regionale ontwikkeling. Deze visie op cultuur sluit aan bij het de algemene streekvisie 'Meetjesland 2020', gecoördineerd door het Streekplatform+ Meetjesland (zie hoger).

⁴⁰ Zie www.meetjesland.be.

⁴¹ Filip Van Ongeval, Cultuur Lokaal 2005, nota samenwerking. Fanny Delaey, 'Cultuuroverleg Meetjesland of COMEET, een meerwaarde voor het erfgoedbeleid van Waarschoot', Basiscursus lokaal cultuurbeleid, Leuven, vzw Cultuur Lokaal, oktober 2005 – maart 2006.

⁴² Sandra Denis, 'Samen aan de kar trekken. Cultuurbeleid in kleine gemeenten. Tekst bij de studiedag 'Cultuurbeleid in kleine gemeenten', Buggenhout, 13 mei 2004', Cultuur Lokaal.

⁴³ Wim Bronckaers, 'Onderzoek naar de effectiviteit en de performantie van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De interlokale vereniging en de projectvereniging', Verhandeling aangeboden tot het

verschillend de gemeenten van het Meetjesland ook zijn, ze zijn allen relatief kleinschalig en beperkt van armslag. Samenwerking dringt zich op. Het Meetjesland kan vanwege haar ligging, geschiedenis en kenmerken beschouwd worden als één culturele ruimte. Door te opereren in de bovenlokale ruimte kunnen lokale besturen bepaalde schaalvoordelen halen zoals kostenbesparing, verbetering van de efficiëntie, een grotere politieke en economische slagkracht, versterking van de informatiecapaciteit van de administratie, ...⁴⁴ De raad van bestuur van een projectvereniging zoals COMEET bestaat uit de politieke mandatarissen van de deelnemende gemeenten en die bepalen zelf welke taken het regionale niveau opneemt.

COMEET kan door haar netwerk, deskundigheid en regionale kijk op het culturele veld in het Meetjesland, de lokale culturele actoren inspireren, aanmoedigen en ondersteunen in hun initiatief, in contact brengen met gelijkgestemden, mogelijke partners en opportuniteiten, het proces begeleiden en de lokale culturele actoren helpen om een groter bereik en meer slagkracht te ontwikkelen. Van het bijeenbrengen van mensen tot het aanbieden van publicaties of tentoonstellingen waarmee men aan de slag kan gaan tot het vragen van aandacht voor de regio Meetjesland naar derden toe. Op deze manier helpt COMEET de lokale culturele actoren in het verwezenlijken van hun doelstellingen. COMEET als middel om het lokale cultuurbeleid beter uit te voeren.

De **doelgroep** van COMEET is daarbij dus in eerste instantie de **cultuursector** zelf van de deelnemende gemeenten: gemeentelijke cultuurdiensten, professionele en vrijwillige individuele cultuuractoren, verenigingen en instellingen. Dit potentieel ondersteunen en versterken is de **kerntaak** van COMEET. Want een sterkere sector zal op lange termijn maar op een duurzame manier meer cultuurparticipatie tot gevolg hebben en de inwoners en de uitstraling van het Meetjesland ten goede komen. Met andere woorden: **COMEET is een tweedelijnsorganisatie met een sectorondersteunende rol.**

Vandaar dat volgende missie geformuleerd wordt:

COMEET is het culturele platform van de streek. Dank zij samenwerking kunnen de lokale culturele actoren een efficiënt en effectief cultuurbeleid voeren. Op lange termijn heeft dit een krachtig cultuurbeleid in het Meetjesland tot gevolg, op basis van de eigenheid van de streek. Op die manier is het grondwettelijk recht van ieder op culturele ontplooiing beter gewaarborgd en blijft het Meetjesland een aantrekkelijke regio.

verkrijgen van de graad van Licentiaat in de Politieke Wetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven, Academiejaar 2006-2007.

⁴⁴ Wim Bronckaers, 'Onderzoek naar de effectiviteit en de performantie van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De interlokale vereniging en de projectvereniging', Verhandeling aangeboden tot het verkrijgen van de graad van Licentiaat in de Politieke Wetenschappen, Katholieke Universiteit Leuven, Academiejaar 2006-2007.

3. Doelstellingen

In de Cultuurnota 2005-2007 werden reeds een aantal doelstellingen en acties geformuleerd. Binnen de werkgroepen werd jaarlijks afgesproken welke acties eerst ondernomen zouden worden. Niet alle zaken uit deze eerste Cultuurnota werden gerealiseerd: de prioriteiten werden gaandeweg bijgestuurd (zie hoger) en door middel van jaarlijkse actieplannen werden de concrete stappen gespecificeerd en uitgevoerd.

In de komende beleidsperiode 2008-2013 resteren COMEET nog grote uitdagingen zoals het verder inventariseren van het culturele veld in het Meetjesland, het blijvend ondersteunen van de culturele sector, het nog beter regionaal afstemmen en communiceren van de culturele activiteiten in de streek.

Op basis van de voorafgaande situatieschets en missie werden onderstaande doelstellingen geformuleerd. Door de inzichten over de rol van COMEET die zijn gegroeid tijdens het beleidsplanningsproces (zie hoger), werd ervoor geopteerd de doelstellingen algemeen of integraal te formuleren en niet meer per culturele deelsector. Wel werd binnen elke deelsector afgetoetst of alle door hen voorgestelde acties pasten binnen deze algemene doelstellingen.

Hieronder worden reeds enkele acties geëxpliciteerd. Dit is geen bindende opsomming. Ze werden opgenomen omwille van de communicatieve waarde van het document. Elk jaar zullen de acties worden bepaald door de Raad van Bestuur via actieplannen. Omwille van diezelfde communicatieve waarde werden moeilijke woorden zoals 'strategische en operationele doelstellingen' achterwege gelaten.

(Foto Luc De Coninck)

Doelstelling 1. De deskundigheid van de lokale culturele actoren in het Meetjesland wordt groter dankzij het netwerk van COMEET.

COMEET is een tweedelijnsorganisatie, met een sectorondersteunende rol. Door de lokale culturele actoren te ondersteunen zal de slagkracht op het vlak van cultuurbeleid in het Meetjesland vergroten. Dit zal de inwoners en de uitstraling van het Meetjesland ten goede komen.

Concreet 1.1. COMEET brengt lokale culturele actoren van het Meetjesland samen teneinde via overleg bestaande expertise onder elkaar uit te wisselen.

Mogelijke acties: overlegmomenten van de vier structurele Werkgroepen van COMEET (bibliotheken, erfgoed – vormgegeven binnen de overlegstructuren van de Erfgoedcel Meetjesland, sociaal-cultureel werk en kunsten), collegagroep van de dertien cultuurambtenaren uit het Meetjesland, collegagroep van de dertien cultuurraden uit het Meetjesland, op de Raad van Bestuur ruimte voorzien voor ervaringsuitwisseling onder de cultuurschepenen van de dertien gemeenten, het overleg van de evenementenorganisatoren binnen Toerisme Meetjesland, ...

Concreet 1.2. Vanuit een regionale invalshoek maakt COMEET het de lokale culturele actoren mogelijk om nationale opportuniteiten lokaal te vertalen.

Mogelijke acties: informatie aanleveren, expertise ontwikkelen en communiceren over evenementen zoals Week van de Smaak, Week van de Amateurkunsten, Open Monumentendag, Erfgoeddag, Verwendag, over wetgeving en subsidiekanalen, over vorming, ...

Concreet 1.3. COMEET bouwt expertise op teneinde als vraagbaak te fungeren voor de lokale culturele actoren.

Mogelijke acties: COMEET verzamelt en verspreidt informatie en kennis die complementair zijn aan de knowhow in de regio over alle sectoren van het cultuurbeleid, stelt die op vraag ter beschikking of brengt die in naar noodwendigheid, bvb. m.b.t. beleidsplanning, doelgroepenwerking, vrijwilligerswerking, projectmatig werken, inventarisatie en onderzoek naar het culturele veld in het Meetjesland.

(Foto Luc De Coninck)

Doelstelling 2. De lokale culturele actoren in het Meetjesland kunnen een divers cultureel aanbod realiseren in het Meetjesland, dat bekend is bij alle Meetjeslanders dankzij het netwerk van COMEET.

In vrijwel alle lokale cultuurbeleidsplannen komt een doelstelling voor m.b.t. 'cultuur voor iedereen'. Ook de Vlaamse Gemeenschap zet hier sterk op in⁴⁵. Als we denken in termen van de streek, en met in ons achterhoofd de nabijheid van Gent en Brugge, kunnen we dit realiseren. Hier kan COMEET bij uitstek een rol spelen. Het leeuwendeel van de cultuurparticipatie speelt zich immers af in de 'Zone 30' (zie hoger) en dit is net de straal

⁴⁵ Cfr. het komende participatiedecreet, de aandacht voor culturele diversiteit en het Vlaams actieplan interculturaliseren, cfr. Beleidsnota 2004-2009 en Beleidsbrief Cultuur 2007 van Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel.

van het Meetjesland. Bovendien stipten we hoger reeds aan dat meer bekendmaking van het culturele aanbod essentieel is (zie hoger: onderzoek Arteveldehogeschool) en wat onze doelgroepen hierbij zijn (vnl. occasionele participanten).

Concreet 2.1. COMEET maakt het de lokale culturele actoren mogelijk om het bestaande aanbod met een bovenlokale uitstraling in het Meetjesland bekend te maken teneinde te zorgen voor een regionale toeleiding van publiek.

Mogelijke acties: onderzoek naar regionale cultuurcommunicatie i.s.m. CultuurNet Vlaanderen, participatie aan UIT-netwerk van CultuurNet Vlaanderen, promoten van de CultuurDatabank, artikels en kalender in het sectoroverschrijdende magazine 'Mijn vlakke land', de digitale nieuwsbrief en de website van COMEET en de website www.uitinhetmeetjesland.be, opmaak regionale programmabrochures voor specifieke evenementen (bvb. Verwendag, Week van de Amateurkunsten, Erfgoeddag), uitbouw relaties en afspraken met de media, uitbouw van een distributienetwerk voor brochures van CC's, doelgroepenacties in samenwerking met relevante partners, ...

Concreet 2.2. COMEET maakt het de lokale culturele actoren mogelijk het bestaande aanbod met een bovenlokale uitstraling in het Meetjesland af te stemmen teneinde voor een regionale toeleiding te zorgen van publiek.

Mogelijke acties: COMEET faciliteert overleg m.b.t. de culturele programmatie en collecties teneinde nutteloze overlapping te vermijden, inventarisatie (bvb. infrastructuur, kunstenaars, leesclubs, kinder- en jeugdjury), ...

Concreet 2.3. COMEET signaleert lacunes en vult die desgewenst in door de ontwikkeling van een nieuw aanbod met een bovenlokale uitstraling in samenwerking met anderen teneinde een optimaal cultureel aanbod te realiseren.

Mogelijke acties: inventarisatie, realisatie grote en kwalitatieve culturele projecten met zichtbaar resultaat in verschillende gemeenten en voorbeeldfunctie, om de identiteit van het Meetjesland te versterken en/of om effectiever en efficiënter te werk te gaan, ...

(Foto Luc De Coninck)

Doelstelling 3. COMEET voert een integraal en geïntegreerd cultuurbeleid in het Meetjesland op maat van de regio.

De structuur en het netwerk van COMEET laten toe om een integraal en geïntegreerd cultuurbeleid te voeren⁴⁶: partners zijn gemakkelijk te vinden en aan te spreken. Zo worden er kruisbestuivingen gemaakt tussen de culturele en andere (deel)sectoren.

Concreet 3.1. COMEET wordt gecontinueerd, steunt op een breed draagvlak, ontplooit acties op de vier deelsectoren, het erfgoedconvenant wordt verlengd.

Mogelijke acties: betere bekendmaking van COMEET en responsabilisering van de achterban, verlenging van het erfgoedconvenant vanaf 2009, zoeken naar bijkomende subsidiëring voor eigen inbreng op erfgoedconvenant, algemene projecten en uitbouw van de sectoren kunsten en sociaal-cultureel werk, ...

Concreet 3.2. COMEET maakt regionaal overleg binnen de culturele deelsectoren mogelijk.

Mogelijke acties: overlegmomenten Werkgroepen COMEET (bibliotheken, erfgoed – cfr. overlegstructuur Erfgoedcel Meetjesland, sociaal-cultureel werk en kunsten), sub-werkgroepen (bvb. cultuurraden, programmatoren CC's), ...

Concreet 3.3. COMEET bevordert kruisbestuivingen tussen de culturele deelsectoren.

Mogelijke acties: aandacht hiervoor tijdens Adviesgroep van COMEET en collegagroep cultuurbeleidscoördinatoren, brede recrutering voor ad hoc werkgroepen voor specifieke projecten, ontmoeting tijdens Cultuurforum van COMEET, opzetten van overleg, inspireren tot lokale samenwerking, impulsen geven tot samenwerking over sectoren heen, ...

Concreet 3.4. Synergieën met andere beleidsdomeinen versterken het regionale cultuurbeleid.

Mogelijke acties: samenwerking met Streekplatform+ Meetjesland, Regionaal Landschap Meetjesland, Toerisme Meetjesland, Plattelandscentrum Meetjesland, Meetjesman, KLAD, RWOM, inspireren tot lokale samenwerking, ...

⁴⁶ 'Integraal': betrekking hebbend op het geheel, op alle deelfacetten. "Geïntegreerd": samen met alle sectoren, passend binnen een groter geheel.

(Foto Luc De Coninck)

Doelstelling 4. Door haar regionale werking vergroot COMEET de culturele uitstraling van de lokale culturele actoren en van de regio.

O.m. tijdens de 'Ronde van het Meetjesland' (zie verder) kwam telkens naar voor dat COMEET indirect kon bijdragen tot 'cultuur op de maatschappelijke agenda plaatsen', van inwoners, van pers, van politici, ...

Concreet 4.1. COMEET ondersteunt (bovenlokale) evenementen die cultuur in het Meetjesland op de maatschappelijke agenda plaatsen.

Mogelijke acties: leveren van regionale meerwaarde bij evenementen zoals de Week van de Smaak, Week van de Amateurkunsten, Open Monumentendag, Erfgoeddag, Verwendag, opzetten van overleg, communicatie van evenementen, aanmoedigen van gemeentebesturen om te investeren in cultuur, ...

Concreet 4.2. Vanuit een regionale invalshoek ondersteunt COMEET de reguliere werking van de culturele actoren in het Meetjesland.

Mogelijke acties: sensibiliseringscampagnes rond de reguliere werking en het reguliere aanbod van de lokale culturele actoren, expertise uitwisselen rond gemeenschappelijke thema's (zoals vrijwilligerswerking, doelgroepenwerking), faciliteren van afstemming aanbod, bekendmaking activiteiten, ...

Concreet 4.3. Vanuit haar regionale cultuurwerking draagt COMEET bij tot de algemene regionale streekontwikkeling en tot de culturele uitstraling van de regio.

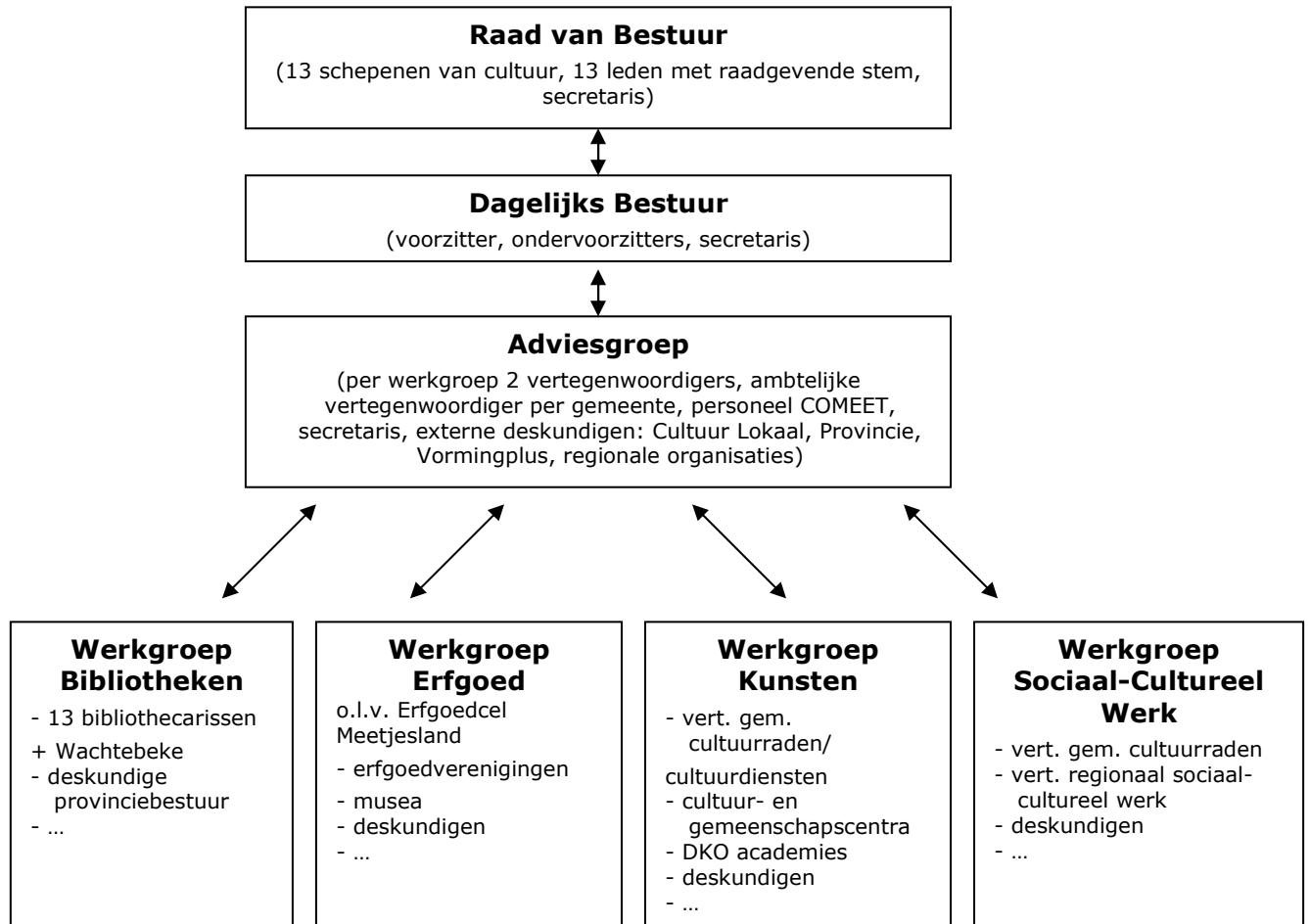
Mogelijke acties: deelname aan het regionale netwerk, buiten de regio getuigen over de werking, inspelen op opportuniteiten in Gent/Brugge/Zeeuws-Vlaanderen/Leie- en Scheldestreek/..., ...

Concreet 4.4. COMEET heeft een signaalfunctie naar andere overheden toe m.b.t. het lokale en regionale cultuurbeleid in het Meetjesland.

Mogelijke acties: netwerk opbouwen, deelname aan commissies, terugkoppeling naar andere overheden, ...

4. Middelen en instrumenten

4.1. Organogram COMEET

4.2. Financiële en personele middelen

4.2.1. Situatie 2004-2007

Schematisch

2004	
Gemeenten (0,1 euro per inwoner)	17.385,40 €
Prov. Oost-Vlaanderen – Algemeen	16.130,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Taalminnaars	3.870,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken (werkingssubsidie)	54.220,80 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken (projectsubsidie)	4.000,00 €

TOTAAL	95.606,20 €
---------------	--------------------

2005	
Gemeenten (0,1 euro per inwoner)	17.392,00 €
Vlaamse Overheid - Lokaal Cultuurbeleid (afstemming & communicatie aanbod)	17.392,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Algemeen	16.130,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Taalminnaars	3.870,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken (werkingssubsidie)	54.376,80 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken Literair Meetjesland (projectsubsidie)	1.450,00 €
Vlaamse Overheid - Erfgoedproject	39.974,99 €
TOTAAL	150.585,79 €

2006	
Gemeenten (0,1 euro per inwoner)	17.948,94 €
Vlaamse Overheid - Lokaal Cultuurbeleid (afstemming & communicatie aanbod)	17.948,94 €
Vlaamse Overheid - Erfgoedcel	300.000,00 €
Toerisme Oost-Vlaanderen - Project krulbollen (eigen inbreng Erfgoedcel)	5.700,00 €
VLAS - Krulbolproject Erfgoedcel	1.500,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Algemeen	16.130,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Taalminnaars	47.874,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken (werkingssubsidie)	53.208,84 €
Open Monumenten Comité Kaprijke - Taalminnaars	19.800,00 €
	5.000,00 €
TOTAAL	485.110,72 €

2007	
Gemeenten (0,1 euro per inwoner)	18.785,05 €
Vlaamse Overheid - Lokaal Cultuurbeleid (afstemming & communicatie aanbod)	18.785,05 €
Vlaamse Overheid - Erfgoedcel (subsidie voor erfgoed)	300.000,00 €
Toerisme Oost-Vlaanderen - Project krulbollen (eigen inbreng Erfgoedcel)	9.230,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Algemeen + Taalminnaars	33.034,00 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken (werkingssubsidie)	53.208,84 €
Prov. Oost-Vlaanderen - Bibliotheken Wij komen van ver (projectsubsidie)	11.400,00 €
TOTAAL	444.442,94 €

Voor de eerste beleidsperiode van COMEET 2004-2007 werd vertrokken van een evenredige verhouding tussen de Meetjeslandse gemeentebesturen, waarbij **elke gemeente een bijdrage deed a rato van 0,10 EURO per inwoner.**

COMEET gebruikte dit als startkapitaal. De gemeenten **zagen hun financiële deelname exponentieel verzilverd in bijkomende subsidiëring. De investering van 0,1 euro per inwoner van de gemeenten had eind 2007 een return van dan 2,37 euro per inwoner tot gevolg.** Het bovenstaande schema geeft een gedetailleerd overzicht hiervan.

COMEET stelde gaandeweg te werk:

- 1 voltijdse regionale cultuurbeleidscoördinator op A-niveau
- 1 voltijdse administratieve kracht op C-niveau
- 2 voltijdse erfgoedcoördinatoren op A-niveau, aangevuld met een medewerker op B-niveau als Erfgoedcel Meetjesland

Met dit totale budget en personeelskader kon COMEET projecten opzetten en een structurele werking uitbouwen. COMEET zorgde voor een nieuwe dynamiek in het

Meetjesland op het gebied van cultuur. Elke gemeente kon hierdoor al een concrete meerwaarde verkrijgen door haar deelname aan de projectvereniging COMEET. Zeker de sectoren bibliotheken en erfgoed namen een hoge vlucht. Er moet wel worden vastgesteld dat het budget voor de algemene werking van COMEET, de Werkgroep Kunsten en de Werkgroep Sociaal-Cultureel Werk tot nu toe minder heeft meegenoten van deze toename van middelen.

4.2.2. Nieuwe situatie

Voor de volgende beleidsperiode van COMEET 2008-2013 vraagt COMEET:

- 0,3 euro per inwoner van de gemeenten
- hetzelfde bedrag van de Vlaamse Gemeenschap
- hetzelfde bedrag van de Provincie Oost-Vlaanderen
- 0,3 euro per inwoner van de Provincie Oost-Vlaanderen voor de Bibliotheken Meetjesland
- 300.000 euro van de Vlaamse Gemeenschap (Erfgoeddecreet) voor de Erfgoedcel Meetjesland (huidig erfgoedconvenant loopt tot en met 2008, vanaf 2009 moet erfgoedconvenant verlengd worden)
- een budget van de Provincie Oost-Vlaanderen voor het project van de Kunst- en Poëzieroute Meetjeslandse Taalminnaars

Een verhoging van de gemeentelijke, provinciale en Vlaamse bijdrage is vereist:

- De investering van de gemeenten is een **katalysator** voor bijkomende investeringen door de Vlaamse Gemeenschap en de Provincie Oost-Vlaanderen. Minimum de evenredige investering van de Vlaamse Gemeenschap is gegarandeerd. De gemeenten bepalen bovendien in grote mate zelf de inhoudelijke koers van de projectvereniging COMEET.
- Met de verhoging van de gemeentelijke, provinciale en Vlaamse bijdrage komt er een **bijkomend budget voor algemene projecten en voor de werkgroepen Kunsten en Sociaal-Cultureel Werk**: bijeenkomsten cultuurambtenaren, bijeenkomsten cultuurraden, extra cultuurcommunicatie en afstemming van het aanbod, ... (cfr. dit beleidsplan). Het aantal mogelijke acties, en de omvang hiervan, hangt rechtstreeks af van de grootte van de gemeentelijke bijdragen in COMEET.
- Deze bijkomende investering is **noodzakelijk om de vanaf 2009 verplichte eigen inbreng van 30 % (130.000 euro) op de 300.000 euro van het erfgoedconvenant te bewijzen**. Het erfgoedconvenant wordt na 2008 stopgezet indien de Meetjeslandse gemeenten niet kunnen bewijzen dat het de gevraagde cofinanciering kan leveren. Aangezien het bedrag van het erfgoedconvenant momenteel het merendeel uitmaakt van de middelen van COMEET, is een vernieuwing van het convenant essentieel voor het regionale cultuurbeleid.
- De investering van de gemeenten in COMEET komt dan meer op hetzelfde niveau als de investering van de gemeenten in **andere regionale organisaties** in het Meetjesland.
- De investering van de gemeenten komt dan al een beetje meer op hetzelfde niveau als de investering van **andere gemeenten in gelijkaardige culturele samenwerkingsverbanden in Vlaanderen**.

5. Verslag van het participatieproces

5.1. Toelichting

Participatie in een beleid kan bij de opmaak, de uitvoering en de evaluatie van het beleidsplan. Hieronder wordt het participatieproces weergegeven bij de opmaak van dit beleidsplan. Het vorige beleidsplan werd hierbij telkens als uitgangspunt gebruikt.

Zoals reeds in de inleiding beschreven, ging veel aandacht naar het participatieproces. Het is logisch dat bij een samenwerkingsverband van gemeenten, die initiatiefnemers van en deelnemers aan dit samenwerkingsverband de koers kunnen bepalen van die projectvereniging. Logisch, maar complex.

Tijdens de uitvoering van het beleidsplan wordt participatie voorzien bij de opmaak van jaarlijkse actieplannen. De evaluatie van het beleidsplan zal waarschijnlijk gekoppeld worden aan de opmaak van een nieuw beleidsplan.

- **Pilootproject in Vlaanderen**

De steunpunten Cultuur Lokaal, het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) en Culturele Biografie Vlaanderen (CBV) zetten COMEET op weg. In overleg met de Vlaamse overheid ontwikkelden deze steunpunten een ondersteuningsaanbod voor het beleidsplanningsproces voor het beleidsplan 2008-2013. De driedaagse workshops focussen op een integraal en participatief planningsproces met als uitkomst één gemeentelijk cultuurbeleidsplan. Een belangrijk onderdeel van dit programma was de onderlinge feedback van twee gemeenten die vergelijkbaar zijn wat betreft grootte en aanwezigheid van culturele instellingen⁴⁷.

Voor het Meetjesland werd een pilootproject opgezet: de deelnemende 14 gemeenten uit het Meetjesland doorliepen dit traject samen met COMEET⁴⁸ om in één proces te komen tot op elkaar afgestemde, integrale lokale beleidsplannen en dit regionale beleidsplan. Er waren 34 deelnemers: per gemeente was meestal de bibliothecaris en de cultuurambtenaar aanwezig om de lokale en de regionale doelstellingen op vlak van cultuurbeleid te bepalen⁴⁹. Een logische, maar complexe oefening.

In elk geval werd de tijd genomen om expliciet na te denken over de rol en de taken van de organisatie COMEET. Zo werd tijdens deze workshops uitgepuurd dat COMEET in essentie een sectorondersteunende, tweedelijnsorganisatie is, en geen publieksgerichte organisatie. Al moeten de projecten van COMEET uiteindelijk wel de Meetjeslandse bevolking ten goede komen. Een systematisch overleg van de cultuurbeleidscoördinatoren is een ander concreet resultaat van dit beleidsplanningsproces.

⁴⁷ www.cultuurlokaal.be.

⁴⁸ Inclusief Wachtebeke: de bibliotheek van Wachtebeke is opgenomen in de Werkgroep Bibliotheken (dat teruggaat op een eerder samenwerkingsverband van bibliothecarissen), maar de gemeente Wachtebeke neemt niet deel aan de projectvereniging COMEET (13 gemeenten).

⁴⁹ Ondanks dat er maar 3 gemeenten verplicht zijn een geïntegreerd cultuurbeleidsplan te maken, aangezien er tot op heden maar 3 gesubsidieerde cultuurbeleidscoördinatoren aan de slag zijn in het Meetjesland. Voor de lijst van de ingeschreven personen en meer informatie over dit traject, kan men terecht bij het secretariaat van COMEET en/of bij Cultuur Lokaal (Krist Biebauw), VCOB (Rika De Belder) en CBV (Annemie Rossenbacker).

- **Structuur van COMEET**

Naast dit ondersteuningstraject kan COMEET ook rekenen op een goede interne structuur waarin de stakeholders vertegenwoordigd zijn (die zodoende ook gemakkelijk bevraagd konden worden): de schepenen van cultuur en een lid uit de oppositie van de dertien deelnemende gemeenten vormen het bestuur, de cultuurambtenaren van de dertien gemeenten en de sectorale vertegenwoordigers vormen een 'Adviesgroep'. De culturele sectoren zijn vertegenwoordigd in vier structurele werkgroepen (zie hoger)⁵⁰:

- De *Werkgroep Bibliotheken* bestaat uit de 14 bibliothecarissen⁵¹.
- De *Werkgroep Kunsten* bestaat o.a. uit de culturele en gemeenschapscentra, de academies, de cultuurraadvoorzitters en de cultuurambtenaren.
- De *Werkgroep Sociaal-Cultureel Werk* bevat de regionale koepels van de sociaal-culturele verenigingen en vorminginstellingen. Bovendien is er jaarlijks een bijeenkomst van de 13 cultuurraden van het Meetjesland.
- De *Werkgroep Erfgoed* is de algemene vergadering van de Erfgoedcel Meetjesland geworden. De Erfgoedcel Meetjesland is decretaal verplicht een beleidsplan te maken voor de periode 2006-2008 en 2009-2014 (een jaar later dan het algemene beleidsplan van COMEET). Vandaar dat deze laatste werkgroep op dit ogenblik nog niet intensief bevraagd werd over de doelstellingen 2009-2014. Het voortzetten van het erfgoedconvenant is een strategische doelstelling voor COMEET.

- **Ronde van het Meetjesland**

Naast de workshops van de Vlaamse steunpunten en de bevraging van de eigen achterban, was ook 'de Ronde van het Meetjesland' een waardevolle participatiemethode: in de gemeente zelf werden via kwalitatieve interviews met de lokale culturele actoren de sterkten, de noden en de verwachtingen naar COMEET toe meer duidelijk. Bijna alle dertien gemeenten zijn aangedaan. Er zijn zeker al tendensen zichtbaar.

5.2. Overzicht timing

25 augustus 2006: Ronde van het Meetjesland - Knesselare

4 september: Ronde van het Meetjesland - Waarschoot

19 september: Ronde van het Meetjesland - Zelzate

20 september: Ronde van het Meetjesland - Evergem

23 oktober: Ronde van het Meetjesland - Aalter

24 november: Cultuurforum COMEET (toelichting plannen beleidsplan)

30 november: Workshop Cultuur Lokaal, VCOB & CBV (o.m. wezenskenmerken gemeenten en Meetjesland)

21 december: Workshop Cultuur Lokaal, VCOB & CBV (o.m. stakeholderkaart, participatie plannen, opmaak strategische doelstellingen)

20 februari 2007: Collegagroep Meetjeslandse Cultuurbeleidscoördinatoren (terugkoppeling strategische doelstellingen)

21 februari: Raad van Bestuur COMEET (stand van zaken beleidsplanning: toelichting project en vastleggen participatieproces)

1 maart: Workshop Cultuur Lokaal, VCOB & CBV (o.m. bibliotheekbeleidsplannen, rol COMEET)

⁵⁰ De precieze samenstelling van de werkgroepen en de verslagen van deze werkgroepen kunnen worden opgevraagd op het secretariaat van COMEET.

⁵¹ Inclusief Wachtebeke.

- 15 maart: Ronde van het Meetjesland - Maldegem
- 20 maart: Werkgroep Sociaal-Cultureel Werk
- 26 maart: Werkgroep Bibliotheken
- 4 april: Samenkomst Cultuurraden
- 16 april: Werkgroep Kunsten
- 23 april: Ronde van het Meetjesland - Nevele
- 22 mei: Ronde van het Meetjesland - Eeklo
- 31 mei: Ronde van het Meetjesland - Lovendegem
- 7 juni: Dagelijks Bestuur COMEET (inhoudelijke feedback beleidsplan)
- 14 juni: Adviesgroep COMEET (inhoudelijke feedback beleidsplan)
- 19 juni: Raad van Bestuur COMEET (inhoudelijke feedback beleidsplan)
- 20 juni: laatste vraag om feedback aan volledige achterban per mail
- 4 september: Collegagroep cubeco's (terugkoppeling en informeren over verdere procedure)
- 5 september: Adviesgroep COMEET (goedkeuring beleidsplan)
- 6 september: Dagelijks Bestuur COMEET (voorbereiden burgemeestersoverleg)
- 15 september: Burgemeestersoverleg (Commissie gemeenten van het Streekplatform+ Meetjesland: informeren over komende vraag aan gemeenteraden)
- 17 september: Ronde van het Meetjesland - Zomergem
- 19 september: Burgemeester Zelzate (informeren over komende vraag aan gemeenteraad)
- 20 september: Dagelijks Bestuur COMEET (terugkoppeling en voorbereiding Raad van Bestuur)
- 25 september: Raad van Bestuur COMEET (goedkeuring beleidsplan en vraag om verlenging COMEET naar gemeenteraden)
- 5 oktober: Cultuurforum COMEET (informatiemoment voor allen)
- 6 november: Raad van Bestuur COMEET (verlenging COMEET)